

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ С.І. Сидоренко
«_____» _____ 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР

**ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
(ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – АНГЛІЙСЬКА»**

**Тема: *ПОЛІТИЧНИЙ ГУМОР У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ:
ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ***

Виконавець: студентка групи ФЛ-201«М» ГРИЦУК АННА СЕРГІЇВНА

Керівник: канд. філол. наук, доцент ПЛЕТЕНЕЦЬКА ЮЛІЯ МИКОЛАЇВНА

Нормоконтролер: _____ (*Кондратенко Юлія Вікторівна*)

Київ 2021

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Лінгвопрагматичні аспекти представлення політичного гумору	8
1.1. Політичний гумор як тип тексту політичного дискурсу	8
1.2. Лінгвопрагматичні характеристики політичного гумору	13
1.2.1. Типи та прийоми творення політичного гумору.....	13
1.2.2. Прагмасемантична структура політичного гумору	20
1.3. Функції політичного гумору	26
Розділ 2. Методологія дослідження політичного гумору у соцмережах	32
2.1. Етапи та методи дослідження політичного гумору.....	32
2.2. Методика аналізу політичного гумору у соціальних мережах	38
Розділ 3. Лінгвопрагматичні властивості політичного гумору в соцмережах	48
3.1. Мовні способи вираження гумору	48
3.2. Мовленнєві акти політичного гумору у соціальних мережах.....	53
3.2.1. Прагматичний тип асертивів.....	53
3.2.2. Прагматичний тип експресивів	59
3.2.3. Прагматичний тип декларативів	65
3.3. Політичний гумор як тригер імплікатур.....	70
Висновки	78
Список використаних джерел	84
Додатки	96
Додаток А.....	97
Додаток Б	98
Додаток В	99
Додаток Д.....	100
Додаток Е	104
Додаток Ж	105

ВСТУП

Політичний гумор є одним з актуальних питань сучасної лінгвістики, оскільки немає чітких правил та норм висловлювання, а переважно залежить від суб'єктивних прагнень та вподобань автора або читача-інтерпретатора. Пильна увага мовознавців та лінгвістів до політичних текстів також тісно пов'язана з політичними подіями останніх років, які в результаті породили низку мовних змін на лексичному, синтаксичному та стилістичному рівнях. Зважаючи на цей факт, політична комунікація продовжує існувати на межі різних типів дискурсу, передусім мас-медійного та комп'ютерного, які відповідають за розповсюдження та актуалізацію у мові гумористичної складової.

Пріоритетним у дослідженні обрано лінгвопрагматичний аспект політичного гумору. Такий підхід базується на аналізі комунікативної мети та інтенцій автора, які покладені в основу політичного гумору соціальних мереж. Дослідження спирається на наявний досвід наукового аналізу гумору у працях таких авторів як О.Є. Гомілко [10], О.О. Гарачковська [11], І.С. Домбровська [18], З.М. Коваль [28; 29], О.Д. Кузнецова [39], Л.Р. Кузнецова [40], І.В. Лесик [43], О.М. Линтвар [44], М.В. Мусийчук [52], О.Г. Підгрушна [56; 57], Ю.М. Плетенецька [134], В.О. Самохіна [65], Н.В. Філатова [76] та ін.

Щодо гумору в політичному дискурсі назвемо таких науковців: С.В. Баранова [2], І.П. Калініченко [2], С.Г. Денисюк [12; 14], І.П. Калініченко [25], Н.В. Кондратенко [34; 35], І.В. Лосєва [45; 46], А.М. Ляшук [47], А.Д. Мац [50], О.Є. Ненько [54], Р.І. Стеванович [75]; лінгвістичні засоби досягнення комічного ефекту у текстах політичного дискурсу досліджували Л.М. Сирота та С.В. Радецька [71]. Історичний аналіз політичного гумору зробив О. Лінч, приділивши особливу увагу місцю гумору в комунікації [90]. Американський гумор у рамках політичних дебатів досліджував Дж. Лакофф [89]. Соціологічні основи вираження етнічних жартів досліджував П. Бергер [88]. Українська дослідниця О.О. Чорновол-Ткаченко [79] розробляла та аналізувала класифікаційні підходи до вивчення гумору у

політичному дискурсі, а аналізом специфіки політичного гумору у розважальних медіа форматах займалися дослідники Дзикович О.В. та Рибкіна О.В. [16; 17].

Незважаючи на низку робіт вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, присвячених аналізу політичного гумору, лінгвопрагматичний аналіз політичного гумору з'являється лише побіжно в роботі В.О. Самохіної [64; 65], а питання його функціонування у соціальних мережах з огляду на лінгвопрагматичні аспекти і взагалі залишаються недослідженими. Звідси, лінгвістичного омиислення потребують лінгвопрагматичні властивості політичного гумору, зокрема його прояву у вигляді мовленнєвих актів, а також тригерів імплікатур в американських соціальних мережах. Своєчасність такого дослідження також можемо прокоментувати тим, що лінгвопрагматичний аспект дослідження одиниць різного рівня носить дещо дискусійний характер, оскільки зорієнтований на вивчення не тільки мовленнєвої діяльності, однак окремих смислових повідомлень, які необхідні для досягнення мети комунікації, у нашому випадку – гумористичної. Саме тому, виникає необхідність вивчати політичний гумор з позиції його функціонування, насамперед, як комунікативного засобу, а не просто мовної структури, що зрештою становить **актуальність** нашого дослідження.

Мета дослідження – сформулювати цілісне уявлення про політичний гумор в соціальних мережах та його місце у лінгвопрагматичній парадигмі сучасної лінгвістичної науки. Для досягнення поставленої мети у роботі передбачається вирішення таких **завдань**:

1. Висвітлити теоретичний аспект вивчення основних поняттєвих одиниць дослідження – дискурс, політичний дискурс, політичний гумор, висловлювання, лінгвопрагматика у сучасних лінгвістичних студіях.

2. Охарактеризувати прийоми творення та функції політичного гумору.

3. Проаналізувати специфіку мовного вираження гумору у соцмережах.

4. Визначити та описати лінгвопрагматичні характеристики політичного гумору в американських соціальних мережах.

5. Схарактеризувати політичний гумор як тригер імплікатури.

Об'єктом дослідження слугує феномен політичного гумору, взятий з американських соціальних мереж Twitter, Facebook, Telegram, Instagram, Pinterest; **предметом** вивчення – його лінгвопрагматичні особливості.

Матеріалом дослідження стали зразки політичного гумору американських соціальних мереж Twitter, Facebook, Telegram, Instagram, Pinterest. Методом суцільної вибірки було виокремлено 1248 зразків політичного гумору.

Методика дослідження має комплексний характер, що полягає у використанні загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, які ми використовували відповідно до мети та завдання роботи. Метод *спостереження* дозволив отримати інформацію про лінгвопрагматичні особливості політичного гумору. За допомогою *аналізу* ми виділили об'єкт дослідження і розглянули кожний з його аспектів окремо. Метод *синтезу* використовували з метою звести проаналізовані дані у цілісну систему. *Індукція та дедукція* як діалектично пов'язані методи використовувалися для узагальнення інформації про прагматичні явища.

Контекстуально-інтерпретативний метод використовували для розуміння комунікативного задуму висловлювання, мотиву, смислу, загального змісту, реакції читача та прогнозованих очікувань аудиторії. За допомогою цього методу відбувалося розкриття прагматичного аспекту політичного гумору. *Описовий метод* використовувався для аналізу та опису мовленнєвих актів. *Компонентний аналіз* використовували для визначення тригера імплікатур (сислового значення) політичного гумору. *Контекстологічний метод* передбачав вивчення мовних засобів вираження політичного гумору в умовах його використання у реченні з врахуванням інтенції автора. *Структурно-семантичний аналіз* політичного гумору використовувалася для з'ясування мовностилістичних властивостей політичного гумору. *Аналітичний метод* використовувався для створення логічної композиційної структури тексту нашої роботи.

Наукова новизна визначається тим, що в ній вперше проаналізовані лінгвопрагматичні характеристики політичного гумору в американських соціальних мережах. У роботі ми узагальнили підходи до тлумачення політичного гумору,

надали узагальнену дефініцію зазначеного поняття; визначити типи та прийоми; дослідити особливості функціонування політичного гумору у соціальних мережах. Також, узагальнили класифікацію основних мовленнєвих актів та їх представлення в тексті англійською та українською мовами за допомогою вербальних та невербальних засобів. Новизна дослідження полягає також і в тому, що в ній ми скомпонували класифікацію та здійснили комплексний аналіз та розбір тригерів імплікатур, котрі спонукали читача-інтерпретатора на пошук додаткової інформації для розкриття імпліцитних смислів, що їх передає політичний гумор, шляхів їх реалізації в соціальних мережах.

Практичне значення роботи полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані в подальшому напрацюванні ідей лінгвістики тексту, політичного дискурсу, політичної лінгвістики та лінгвопрагматики. Результати цього дослідження також можуть бути корисними при написанні кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти.

Теоретичне значення роботи полягає в методологічних підходах до аналізу об'єкта дослідження, що сприяють поглибленню уявлень про структуру політичного гумору у соціальних мережах. Дослідження має загальнотеоретичне та практичне значення й дозволяє детальніше осмислити лінгвопрагматичні особливості політичного гумору, зрозуміти їх тригери, іллокутивну та перлокутивну мету.

Апробація результатів дослідження здійснена на міжнародних науково-практичних конференціях «Рівень ефективності та необхідність впливу філологічних наук на розвиток мов та літератур», яка відбулася у м. Львові 7-8 травня 2021 року та «Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень», яка відбулася 10-11 грудня 2021 року.

Публікації. Основні теоретичні положення магістерської роботи викладені у 2 публікаціях, зокрема: «Проблеми перекладу іншомовного гумору» та «Політичний гумор як тип тексту політичного дискурсу».

Обсяг і структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та шести додатків. Загальний обсяг

роботи становить 105 сторінок, з них 82 сторінок – основного тексту. Список використаних джерел налічує 140 позицій, з них 91 – наукові праці, 27 – джерела ілюстративного матеріалу, 12 – довідкова література, 10 – Інтернет-джерела. Додаток А вміщує стилістичні прийоми творення комічного у політичному дискурсі американських соціальних мереж, в Додатку Б представлено основні методологічні етапи роботи. Додаток В демонструє частотність використання мовленнєвих актів гумористичного типу в політичному дискурсі, а Додаток Д – зразки використання мовленнєвих актів у соціальних мережах. У Додатку Е наведено приклади використання візуальних матеріалів на позначення тригера імплікатури у соціальних мережах, а в Додатку Ж запропоновано схематичне поле термінологічного апарату дослідження політичного гумору у соціальних мережах.

РОЗДІЛ 1

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ

ПРЕДСТАВЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ГУМОРУ

1.1. Політичний гумор як тип тексту політичного дискурсу

Сучасний політичний дискурс – складна система поглядів, інтенцій, стратегій, які безумовно привертають увагу лінгвістів. Українські дослідники Г.М. Вусик та О.В. Антонюк наголошують, що «між мовою та політикою завжди існував тісний зв'язок, оскільки у політичній комунікації мова має велике значення, є найпотужнішою зброєю в політичній боротьбі, а політична боротьба – це конкуренція політичних мов і мовних особистостей» [8, с. 213]. «Сьогодні аксіоматичним є твердження про те, що гумор – це потужний стратегічний інструмент владного впливу на політичних опонентів та електорат, але лінгвістичні механізми його здійснення ще чекають на детальне вивчення» [79], – зазначає український дослідник О.О. Чорновол-Ткаченко. У різних психологічних теоріях гумор співвідносять з психологічною розрядкою, можливістю зняти напругу (теорія розрядки); нагодою принизити та висміяти з метою відчутти перевагу над іншими (теорія переваги) та «теорія невідповідності (виходить з того, що людей смішить, коли їхні очікування, що сформувалися на основі попереднього досвіду, не відповідають дійсності)» [36, с. 122].

Теорія переваги означає, що сміх – це підсвідоме бажання принизити опонента та вплинути на його поведінку. Такий підхід усвідомлено використовували ще з часів Римської імперії. Про що засвідчують виступи давньоримського політичного діяча, видатного оратора Цицерона, в яких він висміює ті сфери життя опонента, які навіть не мають відношення до політики. Так виставляючи особисте життя свого опонента політик намагався вплинути на свідомість людей. Однак політичний гумор завжди перебуває «на певній межі між етично допустимим та недозволеним» [36, с. 122]. Можна припустити, що найбільш загострена форма політичного гумору з'являється як реакція суспільства на політичну кризу або як форма захисту від

політичної реальності, яка, зрештою, надає представникам політичної еліти певні переваги, що яскраво підтверджують результати українського виборчого процесу 2019 року. У наслідку велика кількість медійних персон стали народними обранцями, а Президентом народ України обрав одного з найвідоміших комедійних акторів. Тут можемо вслідкувати міцний зв'язок політичного дискурсу з медійним, оскільки основним засобом розповсюдження гумору стало телебачення та Інтернет. Зважаючи на цей факт мовні особливості політичного гумору потребують особливої уваги з боку лінгвістів та мовознавців, що власне і звучить як актуальність цієї частини нашого дослідження.

Роботи з проблем політичного дискурсу досліджувалися у роботах сучасних науковців С.В. Баранова [2], М.Б. Булаха [5], Г.М. Вусика [8], С.Г. Денисюк [12; 13; 14], Н.В. Деренчук [15], І.С. Домбровської [18], М.Р. Желтухіна [22], Н.В. Кондратенко [33; 34; 35], О.Д. Кузнецової [39; 40], Л.П. Нагорної [53], О.Є. Ненько [54], О.Г. Підгрушної [56; 57], В.О. Самохіної [64; 65], М.І. Степаненко [77], Р.І. Стеванович [75], Н.В. Філатова [76], О.О. Чорновол-Ткаченко [79], Е.І. Шейгала [84] та ін. Однак, попри важливість гумору для політичної комунікації, це питання здебільшого залишалося поза увагою сучасних лінгвістів та мовознавців.

Розпочнемо з важливих для нашої роботи понять – «дискурс», «політичний дискурс» та «політичний гумор». Загалом, «дискурс як і текст визначається продуктом, результатом діяльності мовців» [3, с. 23]. Ключовим поняттям виступає текст, до прикладу наведемо цитату дослідника І.Б. Штерна, яка прозвучала ще в 1998 році у роботі «Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики»: «Дискурс – це зв'язний текст у контексті багатьох констатуючих і фонових чинників – соціокультурних, психологічних тощо. Дискурс називають зануреним у життя текстом» [85, с 87]. Тут існує два підходи до розуміння дискурсу як лінгвістичного поняття. У першому випадку він розглядається як «обмежений цілком визначеними часовими й загальними хронологічними рамками процес використання мови (мовленнева діяльність), який є обумовленим та детермінованим особливими типами соціальної активності людей, які мають конкретні цілі й завдання, і який

протікає в цілком фіксованих умовах не тільки з точки зору загальних соціально-культурних, але й конкретних індивідуальних параметрів його реалізації й інстанціації» [38, с. 129]. В іншому випадку дискурс передбачає конструювання смислів: «це ситуативно обумовлена інтерсуб'єктивна мовленнєво-розумова діяльність, спрямована на взаємну орієнтацію у життєвому просторі на основі надання мовній формі семіотичної значущості» [122, с. 11]. Українська дослідниця А.П. Мартинюк у своїй ґрунтовній роботі «Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики» зазначає: «Наявність тексту <...> становить основну умову виникнення дискурсу. Дискурс народжується в той момент, коли в реальних просторо-часових координатах в зону уваги інтерпретатора потрапляє текст <...>. У результаті такої інтерсуб'єктної взаємодії форми мовних знаків набувають змісту, а власне процес інтерсуб'єктної взаємодії і є дискурсом» [122, с. 21]. Таке розуміння дискурсу можна вважати доцільним для віртуальної комунікації у соціальних мережах, коли комуніканти знаходяться на відстані один від одного в просторі та часі. Опираючись на створений текст, читач формує смисли відповідно до власних вподобань, культурної складової та мовленнєвого досвіду.

На жаль, у вітчизняній науці немає єдиного визначення поняття «політичний дискурс». Ми проаналізували низку робіт політичного та лінгвістичного характеру, які намагалися описати, конкретизувати цей досить молодий, однак складний концепт, оскільки, переважно, аналізують політичну науку як реальність, політичну дійсність без різного роду так званих відходжень / відхилень жартівливого характеру. Лише представники, як зазначає С.-В.О. Кривенко, «некласичної чи постнекласичної парадигми почали трактувати політику чимось таким, що не існує насправді, наголошуючи: політика – це не реальний стан речей, а певна спільна мовчазна згода щодо того, що вважати реальним» [36, с. 34]. Зосередимося на підходах до розуміння поняття «політичний дискурс», які могли б спроектувати на об'єкт нашого дослідження – політичний гумор. В.Г. Борботько у роботі «Принципы формирования дискурса: От психолінгвістики к лінгвосинергетике» пропонує розглядати дискурс у таких аспектах: філологічному, тут необхідно зважати на

«фон» – «політичні та ідеологічні концепції, що панують у світі інтерпретатора»; соціопсихолінгвістичному – «під час оцінювання досягнення прихованих чи чітко виражених цілей мовця, які є, безумовно, політичними»; індивідуально-герменевтичному – «під час виявлення особистісних смислів автора чи інтерпретатора дискурсу в певних умовах» [21]. Політолог С.-В.О. Кривенко у своїй дисертаційній роботі «Семантична парадоксальність політичного дискурсу (теоретико-методологічний аналіз)» пропонує розглядати політичний дискурс, як мережу політичних текстів, «які завдяки своїм властивостям (комунікативність і цілісність, символічність, обмежений доступ до їхнього продукування, раціональність й аргументованість, культурна детермінованість, еволюативність, темпоральність, просторовість, структурованість й абстрактність) здатні сконструювати символічну реальність політичної спільноти» [36, с. 152]. І.В. Лосева дещо звужує це поняття та розуміє політичний дискурс «як сукупність мовних форм спілкування суб'єктів політичної діяльності у сфері їхньої інституційної комунікації» [45, с.7]. В.І. Карасик, виходячи з певних твердження, пропонує розглядати політичний дискурс як «текст, занурений в ситуацію сміхового спілкування» [39, с. 304], наголошуючи на симбіозі комунікативної взаємодії та комунікативного наміру як основних чинників формування гумористичного дискурсу. Ми ж будемо послуговуватися у роботі визначенням українського дослідника О.Є. Ненько, який пропонує використовувати термін «гумористичний дискурс політики», тобто «сміслові поле, в якому утворюється уявний, альтернативний образ політичної реальності, який містить гумористичні характеристики та в якому проявляється політична свідомість суб'єктів соціально-політичних взаємодій, віддзеркалюється їх повсякденний досвід» [54, с. 165]. Дослідник вважає його основним елементом «неочікуване зрощення опозитивних схем інтерпретації явищ політики і влади та наявність гумористичного ставлення до них» [54, с. 76].

Щодо політичного гумору, то у вітчизняній науці не існує єдиного визначення цього поняття. У 1996 році російський дослідник А.В. Дмитрієв вперше у своїй

роботі «Социология юмора: очерки» [20] здійснив спробу визначити історичні засади виникнення політичного гумору, дав визначення; окреслив типи, види, мету та функції [20, с. 97]. Більш детально ми розглянути думки дослідника у інших підрозділах теоретичної частини нашої роботи. Деякі дослідники вважають, що політичний гумор – це стратегія спілкування, що має «різні форми втілення: політичні анекдоти, політичні карикатури і колажі, політичні епіграми та шаржі, політичні частушки і куплети, політичні гостроти і жарти» [12; 14].

О.О. Чорновол-Ткаченко вважає, що політичний гумор – «це потужний стратегічний інструмент владного впливу на політичних опонентів та електорат» [79, с. 75]. В політичній енциклопедії за редакцією Г.Ю. Семигіна читаємо: «Політичний гумор є реакцією (іноді неадекватною) на велику концентрацію влади в суспільстві, він слугує прикладом своєрідної сублімації агресії і досить безпечним звільненням накопиченої агресивності стосовно вищої влади. Саме ця влада і породжує інститути, які намагаються нав'язати суспільству ті чи інші заборони» [123]. Однак найбільш повною вважаємо дефініцію С.Г. Денисюк, яка розглядає політичний гумор як ефективну політико-комунікаційну технологію, що використовується «як для маніпуляції свідомістю громадян, так і для інформування суспільства, зняття напруги й конфліктності, повернення уваги до політики, сприяння розвитку інтелектуальних здібностей учасників комунікації, підвищення рівня політичної культури як політиків, так і громадян» [12, с. 265].

Отже, проаналізувавши думки вітчизняних дослідників щодо понять дискурс, політичний дискурс та політичний гумор ми прийшли до висновку що дискурс як текст у контексті багатьох констатуючих і фонових чинників реалізується через реальні ситуації та передбачає поєднання мовного та лінгвопрагматичного аспектів аналізу мовленнєвих одиниць. Політичний дискурс, який є досить новим поняттям у сучасній лінгвістиці, будемо розуміти як альтернативний образ політичної реальності, який має гумористичні характеристики та гумор відповідно як ефективну політико-комунікаційну технологію, що використовується для маніпуляції свідомістю громадян та інформування суспільства. Далі вважаємо за

необхідне проаналізували можливі типи та прийоми вираження політичного гумору, визначити його функції та лінгвопрагматичні особливості вираження через мовленнєві акти різних типів.

1.2. Лінгвопрагматичні характеристики політичного гумору

1.2.1. Типи та прийоми творення політичного гумору

Одразу наголосимо, що досі не існує єдиної думки щодо тематичного поділу політичного гумору, оскільки «політичними вважаються усі теми, які стосуються суспільства та влади, утворюючи політичний дискурс, або ж комунікаційний простір» [17, с. 66]. Політичний дискурс переважно поділяють на такі типи: «(1) за формою (усні та писемні); (2) за чинником мовця (адресантно-прямі й опосередковані); (3) за метою (інформативні (новини, повідомлення), спонукальні (агітаційні листівки, прокламації), іміджеві (буклети, телевізійні рекламні ролики), мотиваційні (тексти чорного PR), експресивні (фото, пісні, анекдоти)); (4) за чинником адресата (особисто адресовані (пряме поштове листування) та масово адресовані (телевізійні повідомлення)); (5) за сферою функціонування (телевізійний, газетно-журнальний, радіо-, рекламний або PR)» [17, с. 12–13]. До цього типу, на думку О. Ковальової, доцільно додати політичний дискурс, що функціонує у мережі Інтернет, а також можна виокремити види політичного дискурсу за типом комунікативної взаємодії: агональний (конфліктний), наприклад, дебати, та гармонізуючий (кооперативний), наприклад, новорічне вітання президента [29, с. 104].

Переважно, політичний гумор з'являється як реакція громадськості на поточні політичні події або через спробу здаватися політично грамотними або зрештою дотепними. Досить часто такий «контент, що розміщується у соціальних мережах, відповідає сучасній тенденції політичної комунікації – інфотейнменту (від англ. Information – інформація та entertainment – розвага, інформація в якості розваги)» [32, с. 104]. У роботі Вдовичина І.Я. читаємо, що «семантичними аналогами інфотейнменту є soft news – «легкі» новини, happy news – «щасливі» новини,

ед'ютейнмент – освіта через розваги, політейнмент – поєднання політики та розваг, бульваризація – гламурні репортажі, таблоїдизація – подача новин у розважальній формі і друкованих ЗМІ, trash TV – «макулатура» (у негативному контексті)» [7, с. 162]. Звідси, сучасна лінгвістики зацікавлена в політичному гуморі як невід'ємній частині сучасної масової інформації, який «охоплює дві форми вияву комічного: з одного боку, це гумор, скерований на політичну ситуацію загалом і на політиків зокрема, а з іншого боку – це власне політичний гумор, продукований безпосередньо учасниками політичної взаємодії» [33].

Особливу цікавість викликає гумор в соціальних мережах, які сприяють швидкому розповсюдженню політичного гумору у медійному просторі. Однак, попри популярність, питання типології політичного гумору соціальних мереж залишається відкритим. Кондратенко Н.В. зазначає, що основними формами вираження політичного гумору є жарти, анекдоти і тролінг, де останній тип дослідниця розуміє як найбільш новітній прояв політичного гумору у соціальних мережах, «демонстративну, провокативну мовленнєву поведінку, репрезентовану в текстовій формі, що має на меті вираження оцінного ставлення до суб'єкта або ситуації» [34, с. 87]. Переважно тролінг виступає як провокативна реакція суспільства на політичні процеси у країні. На думку М.М. Махній, «основними маркерами приналежності до субкультури тролей є самоідентифікація та замотивованість «лулзами» (англ. сленг *lulz* – «гучне реготання від порушення чиєїсь душевної рівноваги»). Хоча лулз позначає те, над чим можна усім без винятку покепкувати, однак значна доля лулзів має ксенофобну і гомофобну спрямованість. Наразі інтернеттролі починають утворювати віртуальні співтовариства і організації, де обмінюються досвідом ефективного провокування конфліктів» [50, с. 188].

Захоплюючи тему співтовариства варто навести типологію гумористичного дискурсу Ненько О. Є., яка побачила світ 2010 року у роботі «Гумористичний дискурс як смислове поле конструювання політичної ідентичності», а саме: «(1) «гегемонний» – маніпуляції політичною свідомістю; (2) «антигегемонний» –

конфлікт політичних інтересів; (3) «псевдо-антигегемонний» – передбачає ситуативне загострення уваги до політики та «зорієнтована на фактичні соціальні й культурні розколи суспільства»; (4) «розважальний» тип «віртуалізує політичний процес та політичну участь, поширює розважальну та споживацьку мотивацію у повсякденній культурі; до аналізу його проявів дотичні концепції «карнавалізації» соціально-політичного життя, перетворення політики на повсякденному рівні в шоу»; (5) тип «відчуження» – «формування «несерйозного», навіть «презирливого» ставлення до політики за умов втрати довіри до політичних інституцій і політики взагалі, втоми від політичного процесу, політичної обструкції, високого рівня тривожності, відсутності усвідомлених політичних інтересів» [55]. Виходячи з такої типологізації, політичний гумор можна вважати особливим іллокутивним полем конструювання «політичної ідентичності на різних рівнях соціально-політичних взаємодій, в дослідженні якого значущими є текстуальний та вербально-комунікативний виміри» [54].

У цьому ракурсі, найбільш цілісними, на нашу думку, є напрацювання українських дослідників Дзикович О.В. та Рибкіна О.В., які розробили типологію політичного гумору виходячи з тези, що «конкретний тип гумору співвідноситься головним чином з певними медіаформатами» [16, с. 68]. Назвемо основні типи політичного гумору за дослідниками та самостійно підберемо наочні приклади з соціальних мереж українською мовою, зокрема:

(1) *Критичний гумор*: іде мова про політичну сатиру, яка вміщує чотири основних компоненти: агресія, гра, сміх та очікування (до прикладу «Сезон обіцянок «Казкового майбутнього» від людей з «Таємним минулим» оголошується відкритим» [92]).

(2) *Гумор для всіх і про все*: політичний гумор носить радше розважальний характер. Учасники мережі не ставлять перед собою завдання підвищити політичну обізнаність читачів, однак використовують гумор задля висміювання особистих рис політичних діячів, їх приватного життя та побуту. Переважно, розважальний

контент такого формату обходить конфліктні питання (до прикладу, *«Ні обіцянок, ні пробачень! ШИК і ДИМ у кожному хату! Блок Віктора Павліка»* [93]).

(3) *Політичні історії*: гумор у реаліях, які не відповідають дійсності. Іншими словами, політичний гумор містить в собі нереальну, вигадану складову, яка тим не менш викликає сміх та допомагає спроектувати ситуацію на реальні події (до прикладу, *«Який жах!» – подумав Стівен Кінг і закрив Податковий кодекс України»* [92]). Щодо функціонального навантаження вище зазначених форматів варто відмітити, що вони позбавлені інформативності, однак, з лінгвістичної точки зору, є більш складними для аналізу, оскільки вміщують гостру сатиру та приховану критику.

(4) *Персоналізований гумор*: політичні персоналії у розважальному форматі. Тут іде мова про політиків, які жартують та про яких жартують (до прикладу *«Драка почалася після слів «Семантика концепції етюдності в десертації Ківи неоднозначна»* [94]).

(5) *Стратегічний гумор*: самореклама через соціальні мережі. Не всі діячі політики мають можливість завоювати прихильність публіки через офіційні заходи. Звідси, політичні діячі отримують «можливість завдяки соціальним мережам <...> також репрезентувати себе та свою позицію, використовуючи одну з центральних політичних стратегій політичного маркетингу – гумор, тим самим отримуючи значно більше шансів на поширення свого контенту» [69]. До прикладу, у вересні 2020 року на сторінці Сергія Петухова (Sergiy Petukhov) з'явився пост як реакція на політичну агітацію в закладах освіти у передвиборчих перегонах, а саме: *«Ну що думаю, завтра зранку всі небайдужі студенти, викладачі, випускники Шиви мають прийти в поки що Червоний корпус і нагадати ректору положення про освіту»*. Гумор громадського діяча полягав у тому, що захід від партії «Слуга народу» відбувався на тлі червоного корпусу КНУ, однак в соцмережах будівлю Університету Шевченка уже зуміли, за допомогою графічного редактора, «перекрасити» у зелений колір.

Останній тип за класифікацією (5) *гумор серед «друзів»*: політичний гумор для спілкування у мережі. Цей тип політичного гумору вміщує інформацію про різні політичні сфери від політичних інститутів до казусних ситуацій. Такий гумор «спрямований на те, щоб розважити інших, представити себе обізнаним в нинішньому культурному та політичному дискурсі», однак переважно жарти такого типу «втрачають свій політичний зміст та не несуть ніякого смислового навантаження» [16, с. 69]. Крім того маємо відмітити, що такий тип політичного гумору може мати досить серйозні наслідки. До прикладу згадаємо невдалий жарт прем'єр-міністра Словаччини Ігоря Матовича, де він пообіцяв Росії в обмін на російську вакцину віддати Закарпаття. На що цього ж дня з'явилися вибачення посадовця на своїй сторінці у Twitter: *“Slovakia’s position on Ukraine’s territorial integrity has always been very clear. Respect for international law is a must. Apologies to all Ukrainians for my inappropriate reaction which could undermine their just efforts. Словаччина – твій друг @ZelenskyUa @dmytrokuleba”* [105]. Доцільним вважаємо об'єднати ці типи у дві категорії: ситуативний та мовний гумор (типологія В.І. Барсукової).

Серед стилістичних прийомів досягнення комічного ефекту виділяють такі: «Порівняння – співставлення різних предметів або їх якостей; Зевгма – вживання різних конструкцій з паралельними значеннями; Оксиморон – різновид тропа, полягає у зведенні слів або словосполучень, значення яких взаємовиключає одне одного, створюючи ефект смислового парадоксу; Вульгаризми (лат. *vulgaris* – простий, грубий) стилістичний засіб, лексеми, що мають знижене (пейоративне) забарвлення і перебувають за межами літературної норми; Варваризми – стилістичні засоби (лексеми), як правило, іншомовного походження, які не стали загальноновживаними, не повністю засвоєні мовою; Метафора (гр. *metaphora* – переміщення, віддалення) один із найпоширеніших тропів, що виникає в результаті вживання слова в переносному значенні за схожістю означуваного предмета з іншим. ·Метонімія (від гр. *metonymia* – перейменування) троп, образний переносний вираз, в якому предмет замінюється іншим, але не за подібністю, а за реально

існуючими між ним зв'язками; Гіпербола (гр. *hyperbole* – перебільшення) образне перебільшення за розміром, силою, значенням; Вставні слова – засіб стилістичного синтаксису. Слова, словосполучення і речення, які вводяться в інше речення, але синтаксично з ним не пов'язані, інтонаційно відокремлюються від нього і вносять додаткові повідомлення, уточнення чи пояснення до змісту основного речення; Риторичне питання – стилістична фігура, якою мовець звертається до слухача з метою безпосереднього адресування змісту; Антитеза (від гр. *antithesis* – протиставлення) стилістична фігура, що характеризується симетричною будовою і різким протиставленням понять, образів, думок; Епітет (гр. *epiteton* – прикладка) троп, образне означення, переважно метафоричного характеру» [44].

Самохіна В.О. у своїй дисертаційній роботі «Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США: текстуальний та дискурсивний аспекти» досить логічно розподіляє прийоми творення комічного на (1) мовні та мовленнєві (омонімія, полісемія, шиболет, малапропізм, повтор, гіпербола, алюзія, спунеризм) та (2) логіко-мовленнєві (двозначність, парадокс, алогізм, реверс, «наївна» правда, контраст, посилення, очікування, помилкові посилення, оведення до абсурду, зевгма, лексичний каламбур, оксиморон і т.д.). Найбільш частотними лінгвальними прийомами створення гумору, на думку дослідниці є «сатиричне порівняння, асоціативна іронія, алогічний контраст, контекстуальна антонімія, пародіювання» [65, с. 205]. Ми суттєво звузили проаналізовані вище класифікації. Оскільки, першочерговою метою нашої роботи є аналіз лінгвопрагматичних аспектів політичного гумору, а типи та прийоми його творення мали б стати лише допоміжним механізмом якісного пошуку матеріалу дослідження на просторах інтернету. Звичайно, не відкидаємо думки, що проаналізований теоретичний матеріал може стати перспективою наших подальших досліджень.

Загалом прийнято вважати, що існує три типи комічного гумору, сатира та іронія, однак у різних джерелах їх прирівнюють до стилістичних прийомів творення гумору. До прикладу, згадаємо слова О.М. Линтвар, яка наголошує, що: «іронія є також одним із засобів вираження комічного, яка поряд з гумором та сатирою є

вираженням стилістичної оцінки. Отже іронія, з одного боку, є стилістичним засобом, який виражає насмішку та лукавство, з іншого, це – вид комічного (гумор та сатира), ідейно-емоційна оцінка, прообразом якої слугує стилістична іронія» [44].

Підсумовуючи вище наведені думки науковців, будемо розглядати такі типи гумору як іронія, сарказм не як засоби вираження комічного, однак як стилістичний засіб творення політичного гумору. Отож, проектуючи проведену розвідку типів гумору на матеріал нашого дослідження виділяємо такі прийоми творення політичного гумору як іронія (38 % від загальної кількості проаналізованих фрагментів політичного гумору), анекдот (24 % від загальної кількості проаналізованих фрагментів політичного гумору), порівняння, що реалізувався у політичному дискурсі через аналогію, алюзію або заміну. Сарказм (14 % від загальної кількості проаналізованих фрагментів політичного гумору), який має частку комічного через реалізацію прагматичного смислу політичних подій / політичних виразів у дещо дзеркальному відношенні, іншими словами – з протилежним від написаного змістом. Визнаємо, що цей засіб надто експресивний і має досить високий вплив на реципієнтів. Така думка у нас з'явилася після прочитання коментарів, які подаються нижче під гумористичними постами та яскраво демонструють справжнє відношення та емоційне сприйняття політичного гумору. Тут важливо розуміти різницю між іронією та сарказмом. Вслід за Лосєвою І.В. розуміємо іронією висловлювання, що має прихований зміст протилежний до виловленого, а сарказм – образливе глузування, різке висловлювання, що є найвищим ступенем іронії, «його сутність не вичерпується лише високим ступенем глузування і викриття, а полягає передусім у кореляції двох інформаційних планів – імпліцитного та експліцитного» [46, с. 131]. Тут дослідниця стверджує, що «сарказм співвідноситься з агресією, а іронія – ні» [там само]. Менш частотним (12%) був тролінг та каламбур (8%) (Див. Додаток А). Одразу уточнимо різницю між тролінгом та сарказмом, оскільки вони мають спільні риси – агресія, злість та маніпуляція. Слово «тролінг» означає *carefully and systematically search an area for something* [129], тобто так звані «тролі» переважно пишуть провокаційні

повідомлення, які викликають різні емоції – від злості / агресії до посмішки. Звідси, сарказм залишає позаду іронію та тролінг і залишається найбільш категоричним та агресивним прийомом представлення політичного гумору. Також наскрізно була зафіксована наявність прямих посилань до політика, де в українській мові, навпаки, не намагаються назвати ім'я, а натомість використовують займенники 3-ої особи однини. У наступному підрозділі детально розглянемо місце політичного гумору в лінгвопрагматичному аспекті та визначимо основні поняття – прагматика, семантика, структура.

1.2.2. Прагмасемантична структура політичного гумору

У цьому підрозділі проаналізуємо загальну структуру та мовне наповнення американського та англійського політичного гумору, проведемо між ними умовну межу, визначимо основні структуроутворюючі ознаки політичного гумору з огляду на прагматичні особливості та характеристики. Розпочнемо з мовних відмінностей. Тут скажемо словами Р. Стеванович, що «англійський гумор є більш раціональним, тонким, прихованим, іронічним, самокритичним, стриманим та розрахований на підготовлену аудиторію. Американський гумор є емоційним, бурхливим, пародійним, відкритим. Цей гумор націлений на широкий загал. У ньому більше перебільшень і крикливості. Загалом, спрямованість жартів американців, як у всіх: національні особливості; політика; знаменитості; історичні персонажі і т.д.» [75, с. 147]. У нашій роботі будемо аналізувати американський гумор, з огляду на нещодавні передвиборчі перегони з ключовими політичними фігурами на чолі – Дональд Трампом та Джо Байденом, де відсоток гумористичних фрагментів значно перевищує гумор про Британську монархію, врахувати хоча б, що Британський принц Гаррі і його дружина Меган Маркл переїхали до США та дали інтерв'ю американській телеведучій Опрі Вінфрі, що породило низку гумористичних реакцій та стало надбанням американського суспільства.

Далі проаналізуємо структурні ознаки політичного дискурсу аби відслідкувати їх релевантність з політичним гумором. Е.І Шейгал пропонує виділяти такі:

«інституційність, домінування цінностей над фактами, смислової невизначеність, що межує з фантомністю, ідеологічну полісемію, фідеїстичність, езотеричність» [84]. Г.М. Вусик та О.В. Антонюк, беручи за основу структурну класифікацію Н.В. Кондратенко зазначають, що окрім міфологічності, ритуальності, театральності і агональності, через які реалізується ігрова природа політичного дискурсу на сучасну політичну арену виходять сакралізація, риторичність, маніпулятивність свідомістю реципієнтів [33, с. 15], «мовна мода» [36, с. 18] або модні тенденції семіотичного характеру [39, с. 21]. Останні елементи політичного дискурсу щонайкраще характеризують один з основних та найбільш розповсюджених його типів – політичний гумор.

Також вважаємо за необхідне визначити поняття «семантична структура дискурсу». Вслід за М.Г. Сушко-Безденежних будемо під семантичною структурою розуміти предметно-логічну інформацію, що «відповідає реальному або вигаданому стану справ в світі» [73, с. 49]. Ця інформація, відповідно до нових положень лінгвістичної науки, передається через висловлювання, яке має не лише зовнішню форму, однак денотат як внутрішнє наповнення, означення. Звідси, денотатом висловлювання буде виступати ситуація, тобто основу складе контекст як категорія, яка відповідає за структуру та логіку висловлювання. Саме тому, заходячи наперед, будемо розглядати політичний гумор як єдність яка безпосередньо залежить від контексту, ситуації.

У вітчизняній науці виділяють два підходи до ситуації: денотативний (реальні події) та сигніфікативних (віддзеркалення подій у свідомості людини). Говорячи про гумор, звичайно вважаємо, що первинним аспектом структури політичного гумору є сигніфікативний аспект, оскільки демонструє викривлене сприйняття реальності або суб'єктивну, переважно, критичну реакцію на поточні події політичного характеру. У цьому випадку важливо згадати про комунікативну мету та інтенцію мовця, які допомагають формувати структуру політичного гумору, іншими словами, мова іде про прагматичні чинники, які власне відіграють ключову роль у нашому дослідженні. Додамо, що семантичну структуру також логічно розглядати як «відображення

змістових стратегій адресанта – сукупність процедур над моделями світу учасників комунікації, прийомів для впливу на адресата» [3, с. 51].

Щодо семантичної структури висловлювання згадаємо так звані предикатні актанти, які поділяються на ад'юнктиви (означення, які відповідають за якість та ознаку висловлювання) та сирконстанти (обставини, які описують причину, час, місце тощо). Тут фіксуємо використання не лише слів, однак словосполучень підрядного речення (різного роду звороти – дієприкметникові та дієприслівникові, інфінітивні конструкції та означення). Однак не завжди політичний гумор за допомогою таких «престижних» мовних засобів намагається висвітлити важливі політичні ситуації, сформулювати мету, донести корисну інформацію, тобто результативний аспект тексту значно поступається його процесуальному аспекту. Тому, тут нас мало цікавитимуть метакомунікативні аспекти мовленнєвих актів (тактики, стратегії), однак основну увагу варто звернути на комунікативну мету, причини утворення, сутність політичного гумору тобто його іллокутивний аспект. Звідси, спробуємо проаналізувати смислове наповнення політичного гумору, а також з'ясувати роль мовленнєвих актів, простіше кажучи – чому і для чого був використаний той чи інший гумористичний уривок. Тут ще раз звертаємо увагу на те що, у лінгвопрагматичному аспекті основою аналізу стануть не просто мовні одиниці, а мовленнєві, а саме намір автора та його представлення у гумористичному уривку, мовленнєві акти та їх представлення в тексті англійською та українською мовами за допомогою вербальних та невербальних засобів.

Вслід за Л.Р. Безуглою вважаємо, що «об'єктом конкретного лінгвопрагматичного дослідження може бути і мовна одиниця (слово, речення, текст тощо) і мовленнєва (мовленнєвий акт, стратегія тощо). Але предмет лінгвопрагматичних розвідок має залишатися прагматичним, мовленнєвим, дискурсивним – таким, що виходить від мовця» [3, с. 8]. Тут також читаємо цікаву думку щодо прагматики, яка безумовно вплине на наше дослідження: «прагматичний підхід не тільки не виключає мову з поля зору дослідника, але й дозволяє вивчити його синкретичні прояви в екзотичних ситуаціях мовлення –

натяки, недомовки, містифікації, розіграші тощо, які залишаються недосяжними для дослідника, що знаходиться в межах лінгвоцентричного підходу» [там само]. Прагматика допомагає побачити невидиме, далеке для сприйняття читачем смислове наповнення, вивести його на ключову позицію аби читач розумів суть написаного та сміливо його трактував не послівно, а глобально – у цілому. Для цього варто розуміти суть мовленнєвої комунікації. Тут процитуємо роздуми української дослідниці К.О. Юркової, яка, на основі аналізу комунікативно-прагматичної функції риторичних питань, так трактує процес створення мовленнєвого спілкування як прагматичного феномену: «у мовленнєвому спілкуванні відбувається контакт двох суб'єктів, які виконують свої комунікативні ролі: адресанта (мовця або того, хто пише) та адресата (того, хто слухає або того, хто читає). Адресант виконує домінуючу роль та створює об'єкт, який він пропонує адресату. Саме об'єкт, тобто висловлення, є прагматичним феноменом, у якому закладена певна комунікативна інтенція. Адресат повинен не тільки сприймати висловлення, але й виконувати його змістову інтерпретацію, тобто виявляти авторські інтенції. Коли адресант створює висловлення, він водночас формує навколо себе комунікативно-прагматичний простір, центром цього енергетичного поля є сам автор. Саме автор висловлення тут та зараз наділяє його комунікативною енергією, та реалізує за його допомогою свої наміри. <...> Структура комунікації є спільною для обох ролей: суб'єкт та об'єкт діяльності, мета діяльності, мотив, спосіб (вербальний), результат» [87, с. 162].

Звідси, розуміємо, що прагматика є невід'ємною частиною лінгвістики оскільки будь-який мовний акт, створений кимось, має конкретну мету. Не варто в науковій роботі згадувати народну творчість, однак все ж, пам'ятаємо: «менше говори – більше вчуєш» або «гостре словечко коле сердечко» та ще багато інших. Таким прикладом хотіли наочно показати, що мовні висловлювання є вагомим контекстуальним джерелом, глибина якого може розкритися лише у процесі лінгвопрагматичного аналізу. У цьому ракурсі лінгвопрагматика виконує ключову роль, оскільки не лише покликана зафіксувати процес мовного вираження

індивідуума, однак хід його думки, інтенцію висловлювання. У цьому відношенні важливу роль відіграє контекст, який здатний впливати на реалізацію у комунікації мовленнєвих актів. Тут доречно уточнити поняття «мовленнєвий акт». Україномовні джерела сходяться на думці (див. до прикладу О. Ковтун, А. Сітко, А. Синиця), що засновником теорії мовленнєвих актів став Дж. Остін. У 1955 році він досить детально прояснив суть мовленнєвих актів у своїх лекціях “How to do things with words”. У роботі І.С. Шевченко читаємо: «мовленнєвий акт – мовленнєва взаємодія мовця і слухача для досягнення певних перлокутивних цілей мовця шляхом конструювання ними дискурсивного значення у ході спілкування» [81, с. 116]. Звідси, словами О.В. Ковтун мовленнєвий акт прийнято тлумачити «як цілеспрямовану мовленнєву дію, що виконується відповідно до принципів і правил мовленнєвої поведінки, які прийняті в певному суспільстві; як одиницю нормативної соціомовленнєвої поведінки, що розглядається в межах прагматичної ситуації» [30, с. 62]. Український дослідник В.І. Карабан доповнює визначення суттєвим уточненням щодо дискурсивної сутності мовленнєвого акту, а саме: «певна сукупність мовленнєвих операцій <...>, що характеризуються довільністю, цілеспрямованістю, усвідомленістю, контекстуальністю, динамічністю, можливістю як самостійного вживання в мовленнєвій взаємодії, так і включення в іншу форму діяльності або сприяння іншій формі діяльності» [27, с. 8]. Вслід за І.С. Шевченко вбачаємо самодостатність мовленнєвого акту як мінімальної одиниці дискурсу: «мовленнєвий акт – мовленнєвий крок – трансакція – мовленнєва подія» [82, с. 113]. Звідси, послуговуючись напрацюваннями Л.Р. Безуглої, надалі у нашій роботі, будемо використовувати такі визначення мовленнєвих актів, як: «процес дискурсивно-мовленнєвої взаємодії комунікантів на ґрунті комунікативної інтенції мовця» [3, с. 33]. На думку дослідниці, основним продуктом такої взаємодії є висловлювання, яке «в лінгвопрагматиці в процесуальному плані визначається як вимовляння, висловлювання речення (тобто мовленнєвого акту), а в статичному плані – вимовлене речення (тобто продукт мовленнєвого акту) [там само]. Одразу уточнімо різницю між висловлюванням та реченням. За визначенням

А.М. Приходька, «речення виступає основною синтаксичною одиницею лише остільки, оскільки паралельно існує його дзеркальна проекція – висловлювання, що є одиницею мовлення» [60, с. 88]. Розуміємо, що висловлювання можна співставити з реченням, однак все ж перший будемо розглядати в мовленні, виходячи із інтенції автора політичного гумору.

Отож, мовленнєвий акт, як мінімальна одиниця мовного спілкування, має формуватися та передаватися за допомогою коду в умовах конкретної ситуації. За Дж. Остіном мовленнєвий акт складається з трьох актів, зокрема, локутивного (зміст висловлювання), іллокутивного (власне мовленнєва дія) та перлокутивного (результат впливу на адресата) актів. Цю класифікацію дещо уточнив та розширив учень дослідника Джон Серль та вивів такі типи мовленнєвого акту. Наведемо цитування за роботою Синиці А. [70, с. 20]: (1) *асертиви* – твердження щодо наявності якихось фактів, подій тощо. Описують стан справ у реальності.; (2) *директиви* – виражають різного роду накази, команди, вимоги. Спонукають інших учасників комунікації до дії; (3) *комісиви* – висловлювання, які реалізують обіцянки, прийняття обов'язків. Тут визначаються очікування співрозмовників і тим самим задається контекст наступних мовних і позамовних дій; (4) *експресиви* – об'єктивоване відтворення внутрішніх станів індивіда, його оцінок поведінки інших людей (коректно – некоректно, правильно – неправильно), за допомогою чого агент висловлювання може впливати на внутрішній стан адресатів висловлювання і змінювати напрям цієї взаємодії; (5) *декларативи* – висловлювання, спрямовані на зміну існуючого стану справ.

Частково таку класифікацію ми можемо використати для лінгвопрагматичного аналізу політичного гумору, оскільки, по-перше, політичний гумор покликаний показати людям реальний стан речей (асертиви), по-друге, виразити почуття й ставлення щодо певного стану речей (експресиви) та внести зміни у політичну ситуацію за допомогою висловлювання (декларативи), крім того зважаючи на їх частотність появи у політичних публіках, такий розподіл вважаємо логічним та цілісним (Див. Додаток В). Для полегшення аналізу політичного гумору у

практичному розділі нашої магістерської роботи, одразу уточнімо різницю між асертивами та експресивами. Експресивами будемо вважати висловлювання, які вміщують (1) експресивну оцінку, (2) емоційно-оцінну лексику, спрямовану на адресата. В цьому випадку мова буде іти про цілеспрямовану зміну емоційного стану реципієнта. У випадку експресивної оцінки третіх осіб, подій за допомогою висловлювань, які демонструють емоційно-оцінну лексику через змалювання реальних людей та / або ситуацій, розумітимемо такі висловлювання як асертиви.

Отже, ми проаналізували та уточнили робочі поняття нашого дослідження – «структура», «семантика», «прагматика»; вивели закономірності та характеристики лінгвопрагматичних особливостей політичного гумору; розглянули класифікації мовленнєвих актів та звузили їх до трьох з метою адекватного та цілісного аналізу політичного гумору через активацію розумової діяльності реципієнта у процесі отримання повідомлення. Наступний етапом нашого дослідження вбачаємо в аналізі функціонального навантаження політичного гумору.

1.3. Функції політичного гумору

Для того, щоб зрозуміти прагматичну роль політичного гумору у соціальних мережах, ми мусимо детальніше проаналізувати його функції, зрозуміти причини виникнення та виявити бажані реакції та вплив на аудиторію. Політичний гумор як об'єкт лінгвістичного дослідження нерозривно пов'язується з соціальною комунікацією, яка, відповідно до типології форм спілкування, поділяється за (1) масштабністю процесу комунікації та (2) відношенням до зовнішніх суб'єктів міжгрупових взаємозв'язків комунікації, де перша група переважно містить масову комунікацію, а остання – зовнішні комунікації в яких можуть брати участь як персоналізовані публіки так і загальні групи у мережах Facebook, Telegram, Twitter тощо. Такий поділ на типи спілкування за Шарковим Ф.І., на нашу думку, влучно демонструє місце політичного гумору у соціальних мережах [80, с. 105].

Зважаючи на масовість політичного гумору у соціальних мережах повернемося до заявленого у підрозділі питання щодо його функцій. Насамперед,

маємо зрозуміти, якими функціями наділений політичний дискурс, аби чіткіше побачити місце гумору в ньому та чітко визначити функціональність політичного гумору у соціальних мережах. За різними джерелами функції політичного дискурсу різняться від вузьких, як: «мобілізаційна, маніпулятивна, ідеологічна, корпоративна та функція привернення уваги до тексту чи зображення» [8, с. 216] або більш широких, представлених через систему соціальних зв'язків: «(1) соціальний контроль (створення передумов для уніфікації поведінки, думок, почуттів і бажань великої кількості індивідуумів, тобто маніпуляція громадською свідомістю); (2) легітимізація влади (пояснення й обґрунтування рішень щодо розподілу влади та громадських ресурсів); (3) відтворення влади (зміцнення прихильності до системи, зокрема через ритуальне використання символів); (4) орієнтація (через формулювання цілей і проблем, формування картини політичної реальності у свідомості соціуму); (5) соціальна солідарність (інтеграція в межах усього соціуму або окремих соціальних груп); (6) соціальна диференціація (відчуження соціальних груп); (7) агональна (ініціювання та вирішення соціального конфлікту, демонстрація незгоди і протесту проти дій влади); (8) акціональна (проведення політики через мобілізацію або «наркотизацію» населення: мобілізація полягає в активізації й організації прихильників, тоді як під наркотизацією розуміється процес примирення і відволікання уваги, присипляння пильності)» [84, с. 23].

Політичний дискурс переважно вміщує інформаційну та консолідаційну функції, однак такі функції політичного дискурсу, як функція привернення уваги, маніпулятивна (соціальний контроль), агональна та навіть акціональна можуть реалізовуватися через використання гумору. У політичній енциклопедії знаходимо таке визначення функцій та мети політичного гумору «Гумор політичний є невід'ємним і мінливим елементом політичного процесу, певною реакцією на концентрацію влади в суспільстві, носить в основному позитивний характер, оскільки сублімує агресію і завершує багато міжособових конфліктів. Політичний гумор може бути добродушним і тонким, але і грубим, жорстоким, реалізуючи важливі функції (політичній соціалізації; ідентифікації, диференціації і

згуртованості; комунікації; конфлікту і згоди). Він викликає і загальний інтерес публіки до політики і до її представників» [123]. Звідси, політичний гумор переважно виступає як особлива форма політичної комунікації, тобто спосіб донесення до адресата певного повідомлення. Безсумнівно, що вибір такої форми політичної комунікації пов'язаний з певним нерозумінням основного змісту. Якби зміст повідомлення говорив би сам за себе, був цілісним, зрозумілим та об'єктивним, можна було б обійтися без сміху. Однак, переважно, теми, які «знаходяться поза гумором, досить часто не підлягають обговоренню» [12]. Розуміємо, що сміх дозволяє перейти на новий рівень сприйняття інформації, переступити через табузовані кордони, сформовані в певній країні. Такий підхід дозволяє припустити, що політику перестають сприймати об'єктивно та перетворюють на предмет насмішок. Варто згадати, до прикладу, політичний гумор про відомих політиків Андрія Парубія: «– Чому Вас взяли в політику з такою мовою? У Вас що там блат? – Чому ж блат? Сестла!» або Віталія Кличка – «В Думі потрібно думати, а в Раді – радіти» тощо.

У цьому контексті Ю.М. Плетенецька пропонує досить доречну класифікацію: «1) сміхова критика дійсності на основі зіставлення з естетичними ідеалами; 2) гармонізація дійсності, примирення суперечностей; 3) зняття психічних, емоційних, інтелектуальних, моральних напружень в естетичному катарсисі» [134]. Дослідниця Марфобудінової Л.І. у своїй статті «Комунікаційний простір політики: неформалізована складова інформаційних потоків» розширює поле функціонування комічного та пропонує розглядати гумор як зброю, засіб передачі інформації; навчителя, «котрий намагається донести сприймаючому суб'єкту «вічні цінності», моральні норми; це своєрідний щит, за яким можна приховати своє ставлення, думку, коли це необхідно» [49, с. 107]. А оскільки, продовжує дослідниця, «на будь-які події у суспільному житті, якщо вони важливі для певної групи людей, народ відповідає жартом, враховуючи це ми можемо поділити гумор на актуальний (з'являється після якоїсь події, і з часом втрачає свою актуальність) і позачасовий (відображає якісь глибші співвідношення)» [там само]. Політичний гумор не має

обмежень у своєму вираженні. Основним тригером залишається механізм гнучкості / підлаштування під ситуацію. Щодо позачасового гумору, то тут іде мова про культурний досвід різних поколінь, які на рівні різних мовних рівнів та уявлень формують сприйняття політичного гумору різними культурами, властиві різним політичним системам, країнам. Тут буде не зайве згадати про культурні стереотипи, які існують у різних країнах щодо інших націй. Такі процеси переважно можна співставити з соціалізацією, різними політичними режимами, зокрема демократичним та авторитарним, де в першому гумор може бути «конкретним, він сміливо переходить на особистості, а у других – він завжди абстрактний» [49, с. 107].

Українські дослідниці О.В. Дзикович та О.В. Рибкіна, проектуючи класифікацію функцій гумору американського соціолога Пітера Бергера, яку він запропонував у своїй роботі «Спокутний сміх: Комічний вимір людського досвіду» (англ. *Redeeming Laughter: The Comic Dimension of Human Experience*) пропонують виділяти такі функції у соціальних мережах, як от: (1) Інтеграційна функція (дещо перегукується з класифікацією типів спілкування Ф.І. Шаркового, оскільки відповідає за груповий тип комунікації, де ключову позицію займає не «я», а «ми», що об'єднує людей навколо спільних за інтересами тем). (2) Критична функція: у вітчизняних дослідженнях політичного гумору виникає полеміка щодо адекватності представлення гумористичних фрагментів, оскільки через розмиті межі та досить тонку межу, важко встановити рівень аморальності, агресії, адже гумор не має певних правил чи норм представлення, створення. Переважно гумор базується на очікуванні громадськості, бажанні почути відповідь, бути почутими. (3) Інформаційна функція: політичний гумор не просто розважає, однак розповідає про політичні реформи. До прикладу, основою гумору може бути важлива та актуальна інформація про політичну ситуацію в країні. [16, с. 67].

Далі розглянемо ще одну класифікацію функцій розважального контенту у соціальних мережах. Зокрема, українська дослідниця М.Б. Булах проаналізувавши меми в українському інтернетпросторі виділила такі їх функції, як емоційну,

інформативну, комунікативну, маніпулятивну. Спробуємо, вслід за дослідницею, їх проаналізувати проектуючи проаналізований матеріал на специфіку політичного гумору соціальних мереж.

(1) Емоційна – викликає емоції: від посмішки до відрази, тобто емоційно впливає на читача. Наведемо приклади політичного гумору українською мовою, які активно розповсюджуються останніми роками: *«Пропала собака. На вигляд 100-150 кубів газу», «Ми всі маємо право на безкоштовну медицину, для цього коло доріг висаджений подорожник»* [92] тощо.

(2) Інформативна – інформація, закладена у політичний гумор, має бути актуальною, відповідати контексту, часу і місцю (до прикладу, *«Температура повітря – 12, відчувається як – 18. Долар по 28, а відчувається як 60...»* [94]).

(3) Комунікативна – обмін коментарями у соціальних мережах, масові репости та вподобання гумористичного фрагменту засвідчують прихильність та / або підтримку певної політичної позиції.

(4) Маніпулятивна – формуються з урахуванням потреб людей, їх запитів, очікувань, психологічних особливостей [5, с. 9]. Політичний гумор досить часто цілить у «болючі точки» громадськості, маніпулює їх свідомістю, програмує реакцію людей. Такі функції політичного гумору підтверджують слова С.Г. Денисюк, що політичний гумор не просто розвага, однак реакція (іноді неадекватна) «на велику концентрацію влади в суспільстві, він слугує прикладом своєрідної сублімації агресії і досить безпечним звільненням накопиченої агресивності стосовно вищої влади. Саме ця влада і породжує інститути, які намагаються нав'язати суспільству ті чи інші заборони» [12].

Зважаючи на матеріал нашого дослідження та специфіку роботи ми об'єднали дві вище зазначенні класифікації функцій політичного гумору та вивели такі: (1) критичну функцію, (2) інформаційну функцію, (3) емоційну, (4) комунікативну та (5) маніпулятивну.

Отож, ми проаналізували явище соціальної комунікації та через різні типи спілкування виділили найбільш доцільний для соціальних мереж тип – зовнішні

комунікації; провели аналіз низки класифікацій функцій політичного гумору, їх особливостей, смислового наповнення та підкріпили свої спостереження прикладами з українських соціомереж. Об'єднавши класифікації функціонального навантаження за дотичними параметрами ми визначили, що гумор переважно виконує емоційну, інформативну, комунікативну, та маніпулятивну функції.

РОЗДІЛ 2.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ГУМОРУ У СОЦМЕРЕЖАХ

2.1. Етапи та методи дослідження політичного гумору

Методика у нашому дослідженні – загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, які ми використовували відповідно до мети та завдання роботи. Під методом будемо розуміти спосіб організації пізнавальної і дослідницької діяльності, зорієнтований на вивчення явищ і закономірностей об'єкта дослідження. Всі методи дослідження поділяються на загальнонаукові та спеціальні, які ми диференціювали на лінгвістичні. Загальнонаукові методи не мають окремої методології, ними ми послуговувалися для комплексного аналізу та диференціації лінгвістичних методів. Серед загальнонаукових методів дослідження ми використовували спостереження, аналіз, синтез, індукцію та дедукцію.

Метод *спостереження* дозволив отримати інформацію про лінгвопрагматичні особливості гумору у політичному дискурсі соціальних мереж. *Аналіз* розглядали як категорію поділу цілого на частини з подальшим описом виявлених закономірностей та зв'язків. За допомогою цього методу дослідження ми виділили об'єкт дослідження і розглянули кожний з його аспектів окремо. Метод *синтезу* використовували з метою звести проаналізовану інформацію у цілісну систему. Цей метод допоміг виділяти основні підходи до вивчення об'єкту дослідження. *Індукція та дедукція* як діалектично пов'язані методи використовувалися наскрізно у роботі через перехід від загальних закономірностей проаналізованої інформації до вузьких аспектів нашої роботи (дедукція) та від фактів до загального знання (індукція). використовувалися для узагальнення інформації про дотичні мовні явища та процеси. Ці методи лягли в основу основних етапів дослідження роботи.

Вибір лінгвістичних методів дослідження зумовлений метою та завданнями нашої роботи. Найчастіше ми використовували *контекстуально-інтерпретативний метод* дослідження для розуміння комунікативного задуму висловлювання, мотиву,

смислу, загального змісту, реакції читача та прогнозованих очікувань аудиторії, розуміння статусу політичного гумору відносно інших типів тексту політичного дискурсу, його соціокультурної зорієнтованості та доцільності. За допомогою цього методу відбувалося розкриття прагматичного аспекту політичного гумору, а також аналіз стилістичних прийомів створення гумористичного дискурсу. *Описовий метод* використовувався для аналізу та опису мовленнєвих актів зокрема, лінгвопрагматичних особливостей проаналізованих мовних одиниць загалом та систематизації знань про них. *Компонентний аналіз* використовували для дослідження та опису інтенції автора, комунікативної мети висловлювання; лексичних одиниць, встановлення семантичних характеристик окремих мовленнєвих та мовних одиниць. За допомогою цього методу намагалися описати семантичні зв'язки лексичних одиниць шляхом тлумачення їх контекстуального значення. *Контекстологічний метод* передбачав вивчення лексичних одиниць політичного гумору в умовах його використання у реченні з врахуванням специфіки іноземної мови. За допомогою цього методу нам вдалося виявити та проаналізувати тригери імплікатур політичного гумору. *Структурно-семантичний аналіз* політичного гумору використовувалася для з'ясування мовностилістичних властивостей лексичних одиниць. *Аналітичний метод* використовувався для створення логічної композиційної структури тексту нашої роботи.

Ми використали зазначені методи дослідження у межах чотирьох етапів дослідження, які описали нижче:

1. *Встановлення критеріїв вибірки.* Аналізуючи політичний гумор ми помітили, що вибір матеріалу може здійснюватися за допомогою двох способів групування текстового матеріалу – широкий та вузький. Широкий підхід полягає в аналізі загальних політичних груп, пабліків та особистих сторінок політиків у соціальних мережах з метою пошуку політичного гумору та вузький, який полягає у вивченні політичного гумору на пабліках у соціальних мережах, присвячених політичному гумору. Переважно, для лінгвопрагматичного аналізу політичного гумору, ми вдавалися до першого підходу, оскільки окремі соціальні публіки (див.

до прикладу Telegram, Pinterest) не мають зворотних реакцій користувачів про гумор. Досить часто гумор не знаходить свого відклику у читача, оскільки, у більшості випадків може, розвеселити лише того, хто цікавиться політикою. У цьому випадку коментарі суттєво полегшують етап відбору матеріалу дослідження та надають двобічну інформацію про жарт – схвалення чи спростування. Такий підхід став основним критерієм вибору найбільш цікавих зразків політичного гумору, а окремі коментарі допомогли розкрити їх смисл.

Щодо критеріїв вибірки соціальних мереж для аналізу фрагментів політичного гумору ми здійснили аналіз популярних американських соцмереж та виявили, що найбільш доцільним для обраного нами підходу та найбільш цілісним та цікавим, виходячи з матеріалу нашого дослідження, є Twitter, який використовується на державному рівні політичними діячами різного рівня. Він містить понад 58 % фрагментів політичного гумору у порівнянні з іншими соціальними мережами, порівняйте: Facebook (21% від загальної кількості проаналізованого політичного гумору); Telegram (9 % від загальної кількості проаналізованого політичного гумору); Instagram (5%) Pinterest – 7%. (Див. рис. 1)

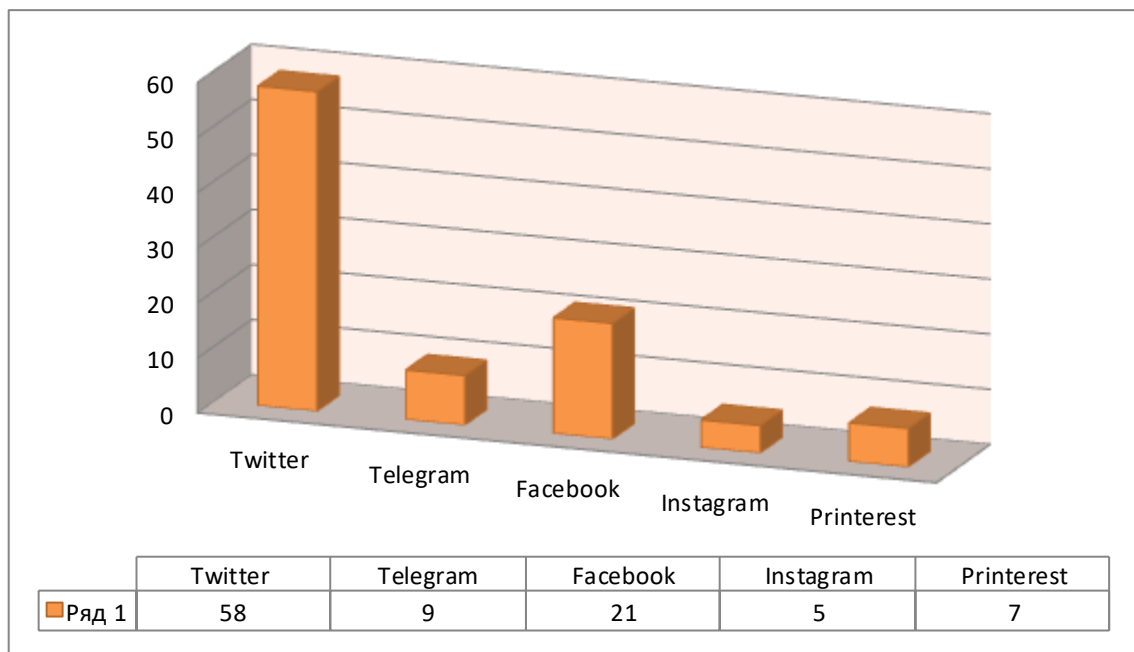

Рис. 1. Частотність використання політичного гумору в різних соціальних мережах

2. *Дедуктивне узагальнення мовного матеріалу.* Шляхом співвіднесення з відомими результатами дослідження, із методологічними засадами досліджень різного типу – від політологічних до лінгвістичних було здійснено спробу впорядкувати поняття «політичного гумору», виходячи з таких логічних блоків: політичний дискурс, політичний гумор, структура, семантика, типи види, прагматика, функції, мовленнєві акти, тригери імплікатури. Кожний із заявлених підрозділів мав на меті сформувані цілісне уявлення про політичний гумор та його місце у лінгвопрагматичній парадигмі сучасної лінгвістичної науки. Також у межах цього етапу були складені паспортні дані кожного прикладу вживання політичного гумору, що відбивають його лінгвопрагматичні характеристики. Для прикладу наведемо політичний жарт дописувача Brian O'Sullivan (@osullivanauthor):

YouTube has suspended Sen. Rand Paul for 7 days. He got off easy. People who listen to his medical advice often get suspended from Earth forever [110].

Аналіз проходить у декілька етапів:

1. Пошук офіційної інформації про ситуацію (див. Рис.2):

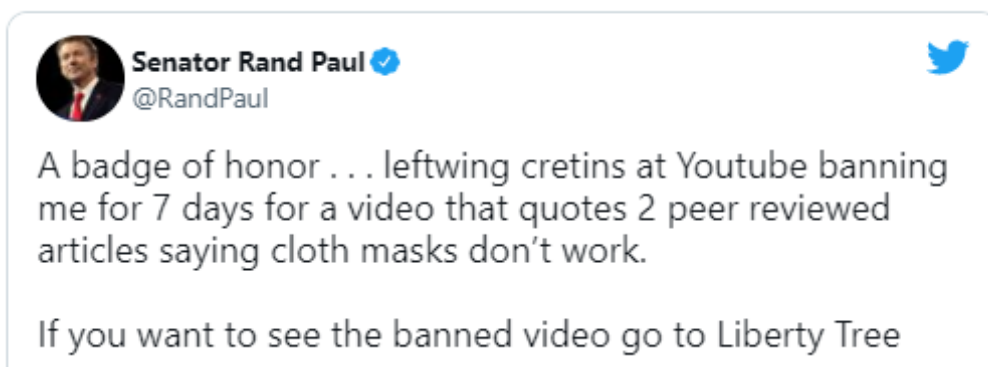

Рис. 2. Реакція американського сенатора від штату Кентукі Ренда Полана на блок в YouTube

2. Аналіз мовних засобів вираження політичного гумору – повтор (*suspended Sen. Rand Paul for 7 days / suspended from Earth forever*)

3. Визначення прийому створення комічної ситуації – сарказм.

3. *Індуктивне узагальнення мовного матеріалу.* Цей етап передбачав перехід від одиничного до загального, зокрема використовували його для розкриття ключових понять нашої роботи, їх уточнення. До прикладу, використовували

найбільш вичерпні вислови науковців для того, аби виявити необхідні нам закономірності та обрати логічний шлях розвитку роботи. Прослідкуйте логіку викладу думки К. Серажим, що «кожен дискурсивний акт відбувається на двох рівнях: семантичному й прагматичному, при цьому здійснення дискурсу на семантичному рівні є необхідною передумовою його здійснення на прагматичному» [67, с. 78]. У цьому контексті продовжуємо розширювати інформацію словами дослідниці Кривенко С.-В.О., що прагматика «вивчає вплив комуніканта (або адресанта, що виступає ініціатором процесу спілкування) на комуніката (або адресата, на кого спрямоване це спілкування, а семантика становить систему, організовану за принципом «семантичного трикутника»: «зовнішній елемент (послідовність звуків або графічних знаків, що називають означником) – предмет дійсності, пов'язаний у свідомості з системою мови (йдеться про річ, явище, процес, ознаку, що називається денотатом, референтом), – та з поняттям або уявленням про цей предмет (зміст, сигніфікат, інтенціонал чи означуване)» [36]. Такі вислови науковців спроектували на тему та матеріал дослідження та використали наскрізно у роботі для смислового аналізу фрагментів політичного гумору.

3.3.1. Уточнили термінологічний апарат нашого дослідження шляхом уточнення понять «речення» та «висловлювання», де перше відокремлена крапкою або іншим розділовим знаком синтаксична одиниця, а останнє – продукт мовленнєвого акту, який має пропозицію, іллокуцію та перлокуцію. При цьому, вивчали не окремі висловлювання, а такі, які за проаналізованими у підрозділах типами та видами, співвідносяться з соціальною взаємодією. У цьому випадку особливу увагу звернули на перлокутивний компонент мовленнєвого акту, де йтиме мова про вдалий / ціленаправлений «вплив мовця на думки, почуття й дії адресата або третьої особи через локутивний та іллокутивний акти [3, с. 34]. Якщо, до прикладу, мета політичного гумору досягається, тобто реалізується локація (звуки, слова, речення) та іллокуція (мовленнєва дія) та утворюється певний ефект – сміху чи, навпаки, відрази, вважатимемо перлокутивний ефект успішним, якщо ні – негативним. Також уточнили поняття іронія та сарказм, сарказм та тролінг;

політичний дискурс та дискурс, гумор та політичний гумор. Така деталізація та різного роду уточнення виявилися необхідними, оскільки низка термінів досі мають розмиті межі, що додало б певного невизначення нашій роботі.

3.3.2. Виявили іллокутивні властивості політичного гумору через аналіз умов успішності / реалізації мовленнєвого акту у процесі висловлювання. Такий підхід допоміг зрозуміти причину появи політичного гумору та особливості його реалізації та співвіднесення з окремим мовленнєвим актом. Оскільки, політичний гумор не завжди реалізує мовленнєвий акт та попри наявні ознаки може бути константою, а не результатом варто було впевнитися, що комуніканти ціленаправлено використовують мову для створення політичного гумору, мають мету та створюють гумор, виходячи з попередньо проаналізованих типів, видів та функцій. У рамках цього етапу та шляхом аналізу класифікацій мовленнєвих актів обрали для аналізу класифікацію Джон Серля звівши її до трьох мовленнєвих актів – (1) асертиви; (2) експресиви; (3) декларативи. У межах цього етапу ми також виявили та проаналізували тригери імплікатури політичного гумору – «імпліцитні смисли, що свідомо вкладаються адресантом у висловлювання і мають бути виведені адресантом на ґрунті буквальних значень мовних одиниць і дискурсивного контексту» [3].

4. *Кількісні підрахунки.* З метою уточнення та підтвердження отриманих результатів ми вдалися до методу кількісних підрахунків, які виходячи з контексту висловлювання, допомогли здійснити детальний лінгвопрагматичний аналіз мовленнєвих актів політичного гумору. Зокрема, за допомогою кількісного аналізу, вдалося визначити частотність представлення політичного гумору в соціальних мережах та, таким чином, обрати найбільш цілісну соціальну мережу для аналізу гумору; визначити частотність представлення модальних дієслів у межах мовленнєвих актів та визначити частотне співвідношення усіх мовленнєвих актів загалом та декларативів, асертивів та експресивів у соціальних мережах зокрема. Дана статистика допомагала логічно впорядкувати отримані результати та спрогнозувати подальші етапи нашої роботи.

У наступному підрозділі подамо методику аналізу політичного гумору у соціальних мережах з врахуванням прагматичного аспекту дослідження.

2.2. Методика аналізу політичного гумору у соціальних мережах

У цьому підпункті пропонуємо розглянути методологію нашого дослідження, де на основі окремих фрагментів, ми наочно продемонструємо підходи до аналізу політичного гумору у соціальних мережах. Одразу наголосимо, що у нашій роботі ми виділили два жанри, які релевантні політичному гумору у соціальних мережах: політичні жарти та коментарі як реакція на них. Обидва жанри мають високий ступінь навмисності якому передуює використання лексичних та граматичних помилок. Ми не будемо їх розглядати як особливий прояв творчості автора, задля забезпечення гумористичного впливу на читача, однак виявом громадського настрою, залежного від освітнього та інтелектуального рівня. Звідси, для об'єктивного аналізу подекуди експресивної, емоційно забарвленої та наближеної до розмовної мови, використовуватимемо зразки політичного гумору без коригувань та змін. Розпочнемо аналіз фрагментів політичного висловлювання з нижче поданої цитати:

(1) I called Kevin McCarthy's office asking to make an appointment to talk with the congressman about my blood pressure. (2) They told me that the congressman wasn't qualified to give medical advice and that I should call my doctor. (3) So I asked them to stop giving advice about vaccines [112].

Цей фрагмент складається з трьох висловлювань, два з яких ми відносимо до політичного гумору, створеного за допомогою стилістичного прийому – іронія. Друге висловлювання не є політичним гумором, адже не містить експліцитних чи імпліцитних ознак, які безпосередньо вказують на гумор, однак воно посилює гумористичний зміст інших висловлювань та є контекстуально виправданим.

Емоційно-оціна лексика вміщується у протилежних за змістом висловлюваннях (1) *to give medical advice* та (2) *to stop giving advice*, які демонструють гумористичну складову.

Для аналізу семантичної складової висловлювання ми вдалися до методу парафразування, який передбачає пошук прихованого смислу. Такий метод базується на інференційному методі. О.С. Кубрякова наголошує, що ми «повинні відмовитися від різного роду адаптивних, або ж сумарних, концепцій композиційної семантики й замінити їх концепціями більш творчого характеру – динамічними концепціями, котрі віддають данину найскладнішим когнітивним здатностям людського розуму – уяві, інтуїції, абстрактному мисленню, та, насамперед, інференції, а виходить можливостям виведення нового знання в ході рішення поточної проблеми й здатності до умовиводів на ґрунті наявних даних» [37, с. 6]. Така думка підштовхнула нас звернути ретельну увагу на окремі мовні одиниці, як-от: модальні дієслова, частки, займенники, які мають, що сказати читачеві.

До прикладу у висловлюванні (2) <...> *I should call my doctor* ми маємо справу з модальним дієсловом *should*, яке використовується як порада, моральний обов'язок або ж висновок, зроблений на підставі інформації, яка щойно з'явилася. Зумисна улесливість та дружелюбність не зупиняє увагу інтерпретатора, а, навпаки, налаштовує провокує створення іронічного висловлювання.

У подальшому аналізі увага падає на займенники, оскільки політичний гумор, переважно, персоналізований та має відсилки до політичних діячів, їх життя, поведінки, ситуації. У вище запропонованому фрагменті маємо *Kevin McCarthy's office, they, I, them*, які вказують на функцію максимального приближення читачів до ситуації.

Наступними ми використали інтент-аналіз та контекстуальний метод, аби визначити приналежність політичного гумору до певних мовленнєвих актів. У теоретичній частині роботи ми уже уточнили наш вибір мовленнєвих актів на користь асертивів, експресивів та декларативів, тому в методологічному розділі його наочно обґрунтуємо на прикладі нижче поданих фрагментів:

(1) *Every Trump sentence has words. Sometimes three words. Or two. And they're great sentences. Terrific sentences. That I can tell you. Believe me. They're great. With the*

best words. Terrific repeated words. Not very big words. Every Trump sentence has word [110].

(2) *I don't blame politicians for the mess we're in ... just Republicans and Democrats* [112].

(3) *Every capitalist should try living under \$7.25/hour minimum wage in the USA for 6 months* [113].

У першому висловлюванні фіксуємо асертив з іронічним переосмисленням. Тут іде мова про не досить вдалі спроби експрезидента США Дональда Трампа висловити свої думки у соціальній мережі Twitter; також сигналом до творення даного висловлювання стали образи самого політика в бік адміністрації Барака Обами за які він на конференції виправдовувався словами: *"I went to an Ivy League school, I'm very highly educated. I know words. I have the best words"*, що стало вірусним та заповнило Інтернет гумористичними висловлюваннями такого типу. Оскільки мова іде про політичний гумор у соціальних мережах ми звертали особливу увагу на наявність коментарів під постами, відслідковували реакції читачів та з їх допомогою приходили до висновку про ефективність та / або «провал» гумористичного висловлювання. Такий підхід суттєво полегшив відбір матеріалу дослідження, а також дозволив краще зрозуміти сутність політичного гумору тобто його іллокутивний аспект з позиції носіїв мови.

Наведемо без змін декілька прикладів коментарів, які були вагомим у процесі пошуку зразків для аналізу та допомагали зрозуміти суть зазначеного політичного гумору.

Користувач Amanda Black з Великобританії через використання непристойної лексики поділилася власним враженням від прочитаного:

Every Trump sentence is a big, smelly, sulphurous fart. He's called Trump for a reason. I'm from the UK, by the way [112].

Користувач Roland Berberich зробив акцент на недолугій манері експрезидента висловлюватися за допомогою простих речень:

His entire vocabulary has about 100 words that he rearranges in different 3-4 word patterns. Building complex sentences or expanding his vocabulary to make those sentences actually have meaning...not one of his capabilities [112].

Схожу думку зустрічаємо в коментарі користувача Doug D. Whittle:

Trump supporters are simple people with very simple minds. More than three words per sentence might confuse them. More literate choice of words or words with more syllables definitely would [112].

Користувач Theresa Madriaga Howell підтримує думку інших:

I was just thinking about this! 'Terrific' is the only multi-syllable adjective I can remember him sputtering [112].

Користувач Geoffrey Thomas Theasby навіть наводить цитату з книги Алана Мілна про Вінні Пуха.

"It is more fun to talk with someone who doesn't use long, difficult words but rather short, easy words like "What about lunch?" Winnie the Pooh [112].

У другому висловлюванні ми вбачаємо використання експресивів, які покликані виразити емоції, почуття й ставлення читатів-інтерпретаторів щодо певного стану речей. Емоції відображаються на усіх рівнях мови, однак ми звертали увагу на найбільш вивчений – лексичний рівень. Аналіз усіх експресивів ми здійснювали, виходячи з наявності таких засобів, як-от: вигуки, словотворчі засоби, оцінні префікси чи суфікси, означення та обставини відповідної семантики, несумісні лексеми, слова, які посилюють вираз. Одразу зауважимо, що їх «оцінність» чи «емоційність» залежить від контексту, де оцінні висловлювання переважно орієнтуються на відносини або дію. Адже обговорюють та емоційно реагують на ту ситуацію, яка «болить», однак з більшою нейтральністю ніж це відбувається у таких мовленнєвих актах як асертиви чи декларативи.

Отож, у (2) висловлюванні ми фіксуємо використання слова *just*, яке підсилює вираз та чітко допомагає прослідкувати гумористичне відношення інтерпретатора до політичної ситуації у країні, де ведеться багаторічна війна поглядів, переконань демократів та республіканців.

У (3) висловлюванні ми вбачаємо декларатив, який спрямований на зміну існуючого стану справ. Політичний гумор переважно створюється задля впливу, донесення інформації до читача через призму ненав'язливого та розважального контенту, який щонайкраще впливає на читача, закликає до дій та змін. Саме тому, тут спостерігаємо реалізацію таких функцій політичного гумору, як маніпуляція, вимога та застереження. Вони проявляють себе через використання окличних речень та модальних дієслів (пор.: *Politicians **should** wear collars that go off every time they tell a lie!* [110]).

Важливим етапом аналізу політичного гумору є тригери імплікатур. У межах методологічного розділу одразу уточнимо це поняття, визначимо класифікацію та підкріпимо її прикладами. Загалом, сучасні лінгвістичні напрацювання (див. до прикладу Л.Р. Безугла, І.С. Шевченко) засвідчують, що в термінах контекстуального процесу, мовні одиниці варто вважати тригерами, які містять мисленнєві (когнітивні) операції із залученням певного знання, досвіду реципієнта.

Уточнимо терміни «тригер» та «імплікатура». У *Macmillan English Dictionary* зустрічаємо таку дефініцію слова «тригер»: (1) *to make something happen*; (2) *to cause someone to have a particular feeling or memory*; (3) *to cause someone to do or say something*; (4) *to make a machine or piece of equipment start to work* [130]. Проектуючи ці визначення на матеріал нашого дослідження ми будемо трактувати його за першими трьома визначеннями, а саме як засіб, котрий покликаний, у жартівливій формі, викликати певні реакції, емоції або почуття про поточний хід справи.

Слово «імплікатури» трактується так: (1) *the act of suggesting that something is true, although you do not say it directly*; (2) *something that you suggest is true, although you do not say it directly*; (3) *something that can be concluded from something someone says, but is not a condition for it to be true* [130]. Об'єднуючи ці визначення з попередніми будемо розуміти «тригер імплікатур» як вербальні та невербальні засоби, які активізують у свідомості людини комунікації. У нашій роботі такими переважно були асертивні політичного гумору. Імплікатури, вслід за Л.Р. Безуглою, класифікували на лексико-семантичні, пресупоційні, парафразові та контекстуальні

[132]. Розглянемо кожний з них окремо та визначимо найбільш цікавий для аналізу у практичній частині роботи.

Тригером в **лексико-семантичних імплікатурах** виступає лексична одиниця, яка активізує імплікатуру в свідомості читача на прикладі двохзначності. Тобто іде мова про каламбур, до прикладу:

So, this the day right? This is THE day. This is it. This is the moment we've been waiting for. Today history will record Mike Lindell showed us his irrefutable proof and Donald Trump was reinstated as America's Forever President. Also we all got 10% off new pillows [110]. У цьому висловлюванні додатковим тригером імплікатури виступає такий стилістичний прийом творення політичного гумору як іронія *So, this the day right? This is THE day. This is it. This is the moment we've been waiting for*; тролінг *Today history will record Mike Lindell showed us his irrefutable proof and Donald Trump was reinstated as America's Forever President* та ключовим – **каламбур** *we all got 10% off new pillows*. Зазначені прийоми безпосередньо стосуються політичних суб'єктів, а тому потрібно провести додаткову розвідку, аби адекватно зрозуміти іронічність та каламбурність цього фрагменту. Отож, мова іде про Майкла Джеймса Лінделла – американського підприємця, який а) прихильник теорії змов та б) генеральний директор My Pillow, Inc, яка спеціалізується на виробництві подушок. Звідси одразу стає зрозумілий каламбур, представлений в останньому, а також іронію автора у другому висловлюванні. «Подушковий» бізнесмен вигадав теорію змови про те, чому Дональд Трамп програв вибори 2020 року. Зокрема, він заявив, що іноземні хакери зламали комп'ютерні системи виборчих комісій та підмінили голоси. Такі висловлювання підняли хвилю обурення та одразу були спростовані, однак цю ситуацію продовжують іронізувати та тролити користувачі соціальних мереж. Іронічні повтори лексеми *day* підсилюють гумористичність фрагменту.

Таким чином, у цьому висловлюванні ключовим тригером імплікатури виступає «протиріччя між онімами – словами, які мають різні значення, але звучать однаково, тобто каламбур (франц. *calembour* – «гра слів»): це фігура мовлення, що

полягає в гумористичному використанні омонімії, багатозначності слова або звукової подібності різних слів. Каламбур полягає в тому, що мовець в одному слові актуалізує два його значення. При цьому контекст не усуває двозначності, а, навпаки, підсилює обидва значення» [132].

Пресупозиційні імплікатури мають пресупозицію, тобто смисл висловлювання, який зберігається при запереченні. Переважно пресупозиції належать до зрозумілих за змістом речень, однак, «якщо ж мовець має намір передати адресатові невідому тому інформацію, він може побудувати свої висловлювання таким чином, що вся інформація виявляється схованою в пресупозиції» [132]. Аби вірно визначити пресупозицію потрібно перевести смисл політичного гумору в заперечне висловлювання, до прикладу:

GREAT sentences! WINNING sentences! Really RACIST sentences. He speaks them. THEN YELLS THEM! TRUMP. Will make sentences. GREAT again [110].

У цьому висловлюванні автор висловлює власне ставлення до риторики Дональда Трампа, яку обговорюють та висміюють. Таке відношення сформувалося на основі твітів експрезидента, які він виставляв із заздрісною частотою – більше 10 постів в день. За такою активністю спостерігали близько 68 млн. людей. Як результат фіксуємо низку жартів з перефразовою імплікатурою такого типу:

Patrick Davis

Drumpf has words. Romney had binders – full of women.

Maybe they could get together and make, I dunno, like a coffee table book for psychopaths or something [110].

Shuah Tamar Jones

John Oliver quoting Drumpf, “I know lots of words, I have the best words...” John Oliver; “literally the biggest word in that entire sentence was the word “words”... Nahahaha [110].

Перефразові імплікатури вміщують прийом перефразу. В словнику академічному тлумачному словнику читаємо: «перефраза – це стилістичний прийом, коли кого-, що-небудь називають не прямо, а описово, за його

найхарактернішими рисами, ознаками: описовий мовний зворот, ужитий замість звичайної назви кого-, чого-небудь. Широко застосовуються в них, наприклад, гротеск, карикатура, гра слів, доречні перифрази, що поглиблюють політичну спрямованість ущипливої сатири» [119].

Наступний фрагмент політичного гумору надаємо без змін та скорочень:

“I have to say a lot of people have been asking this question. No, really. A lot of people come up to me and they ask me. They say, “What’s 2+2”? And I tell them look, we know what 2+2 is. We’ve had almost eight years of the worst kind of math you can imagine. Oh my god, I can’t believe it. Addition and subtraction of the 1s the 2s and the 3s. Its terrible. Its just terrible. Look, if you want to know what 2+2 is, do you want to know what 2+2 is? I’ll tell you. First of all the number 2, by the way I love the number 2. It’s probably my favorite number, no it is my favorite number. You know what, it’s probably more like the number two but with a lot of zeros behind it. A lot. If I’m being honest, I mean, if I’m being honest. I like a lot of zeros. Except for Marco Rubio, now he’s a zero that I don’t like. Though, I probably shouldn’t say that. He’s a nice guy but he’s like, “10101000101”, on and on, like that. He’s like a computer! You know what I mean? He’s like a computer. I don’t know. I mean, you know. So, we have all these numbers and we can add them and subtract them and add them. TIMES them even. Did you know that? We can times them OR divide them, they don’t tell you that, and I’ll tell you, no one is better at the order of operations than me. That I can tell you. So, we’re gonna be the best on 2+2, believe me. Ok? Alright. Thank you” [110].

У цьому висловлюванні іде мова про різні шляхи розв’язку прикладу 2+2. Описовий метод, який використовувався наскрізно у цьому фрагменті, досить влучно відтворює риторичку Дональда Трампа. Зокрема, прослідковуємо використання типових для усної мови експрезидента лексичних одиниць, зворотів та виразів, до прикладу: *I have to say; people come up to me and they ask me; really; I can’t believe it; believe me; I love; Did you know that; It’s probably my favorite <...>, no it is my favorite <...>; He’s a nice guy; Its terrible; gonna be the best; you know what; I’ll tell you; ok; alright*. Також через риторичні питання *Look, if you want to know what*

2+2 is, do you want to know what 2+2 is? фрази висміюється бажання обійти незручні питання або через інші фрази образити своїх опонентів, як-от: *Except for Marco Rubio, now he's a zero that I don't like. Though, I probably shouldn't say that. He's a nice guy but he's like, "10101000101", on and on, like that. He's like a computer! You know what I mean? He's like a computer.*

У межах цього типу спостерігаємо переміщення значення з об'єктивної реальності у свідомість читача-інтерпретатора. Йде мова про навмисний, цілеспрямований та інтенційований мовленнєвий акт, а, оскільки, ідея політичного гумору описує вигадану ситуацію з вкрапленнями власного суб'єктивного спостереження автора, відносимо його до експресивів.

Аналізуючи перефразові імплікатури важливо розмежовувати слова індивідуального смислу та буквального значення, тобто те, що говориться та те, що імплікується (ґрунтується на тому, що говориться). Наприклад, сплутування фактів, висловлення прихильності та водночас агресії у сторону свого політичного опонента Марко Рубіо можемо віднести до буквального значення, решту – до індивідуального смислу автора. Такий підхід транслюється на усі типи імплікатур політичного гумору.

Контекстуальні імплікатури тригером мають лише один контекст. Тобто, читач має відтворювати смисл, виходя із контексту висловлювання. Такий підхід для нашого дослідження видається найбільш доцільним, оскільки політичний гумор має досить багато суб'єктів та об'єктів не розуміючи яких, не вдається декодувати ключовий смисл жарту. Наведемо приклад:

Brad Paarscale (@parscale)

To be honest, it's not appropriate for all the Democrats to gang up on Elizabeth Warren the day after Indigenous Peoples Day [112].

Аналіз провоимо та такими етапами:

- 1) Дізнаємося інформацію про об'єкта / суб'єкта ситуації.
- 2) Визначаємо гумористичну складову висловлювання.

**Elizabeth Warren* – Елізабет Уоррен – американський політик, сенатор США від Массачусетса з 2013 року. Член Демократичної партії.

**Indigenous Peoples Day* – Міжнародний день корінних народів світу.

Також важливо уточнити вислови та фрази, до прикладу *gang up on* – в Online Collins English Dictionary пояснюється так: *If people gang up on someone, they unite against them for a particular reason, for example in a fight or argument* [128].

Гумористичність ситуації полягає в тому, що конкуренти республіканці звинувачували Елізабет Уоррен у тому, що вона зфальсифікувала інформацію про приналежність до корінних народів США, аби отримати підтримку на виборах у Сенат. Елізабет Уоррен пояснила свій вчинок тим, що відмітила себе у списку меншин лише з метою пошуку колег етнічної групи та спростувала будь-які звинувачення у свій адрес. Однак ця ситуація набула широкого розголосу та відобразилася у низці політичних жартів.

Отож, у нашій роботі ми використали загальну методику дослідження, яка вміщує у себе чотири етапи з використанням загальнонаукових та лінгвістичних методів дослідження та окремо прояснили логіку проведення аналізу політичного гумору у соціальних мережах. Наступний етап – зреалізувати запропоновану методологію дослідження політичного гумору у практичному розділі нашої роботи.

РОЗДІЛ 3.

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ГУМОРУ В СОЦМЕРЕЖАХ

3.1. Мовні способи вираження гумору

Оскільки письмова та розмовна мова ідуть пліч об пліч, віртуальне та розмовне спілкування починають переймати риси один одного. Соціальні мережі через велику кількість користувачів утворюють унікальну комунікаційну систему, де люди не лише вільно висловлюють свою думку, спілкуються, однак стають творцями особливого виду спілкування та формують різні мовні стилі за правилами віртуального «екранного» життя. Переважно мова вирізняється своєю експресивністю на усіх мовних рівнях – лексичному, граматичному, фонографічному. Найбільш частотним є графічний рівень, де зустрічаються фонетична редукція або незвична форма лексеми (подовженні літери або слова написані через CapsLock, до прикладу *He speaks them. THEN YELLS THEM! Then holds for applause. One one thousand, two...TRUMP. Will make sentences. GREAT again* [110]), різного роду графічні дороговкази (@ – дот та # – решітка, до прикладу: *When I hear Trump try to convince people why he should be President all i see and hear is a used car salesman/con artist trying to convince people to buy a broken, old car by putting on a smile and bullshitting and using way too many pointless adjectives. #SayNoToDonaldDrumpf* [112]; – *I feel like @tedcruz an apology. When be voted against sending aid to my home state of New Jersey after Sandy I accused him of only caring about Texas. I was obviously wrong* [110]), а також незлічена кількість так званих стікерів та емоджі, які щонайкраще допомагають читачеві передати власні емоції. На лексичному рівні спостерігаємо використання аномальної редукції між словами задля збільшення швидкості друкованого тексту, до прикладу *I dunno, like a coffee table book for psychopaths or something* [112] тощо. З такою ж метою, використовуються аббревіації *bcz* (*because*), стійкі словосполучення *tie* (*take it easy*), буквено-числове поєднання *b4* (*before*), усічення *tho* (*though*). Як результат

користувач соціальних мереж стає несвідомим творцем нетрадиційних способів словотвору. Згадаємо, до прикладу, неологізм *Tweetplomacy*, що утворюється шляхом поєднання слова *Twitter* та *diplomacy* або *Faceblurk* як *Facebook* та *lurk*, що означає таємно слідкувати за чужою сторінкою у Facebook. Або неологізми-каламбури: *Alienshirtz* – користувач соцмереж, який у своїх дописах публікує незрозумілі для більшості жарти; або твіт застереження у вигляді *52 dont @ me* якщо дописувач не бажає, аби його пости коментували, інші види активності лайки, ретвіти, однак, вітаються.

На синтаксичному рівні найчастотніше спостерігається порушенням правил орфографії та пунктуації. Переважно у реченнях не вистачає крапки в кінці речення, натомість, зустрічаються інші розділові знаки, до прикладу *And I want to keep promoting trumpism cause it makes america great,!!* [107]; відсутність кавичок або їх підміна невідповідним символом, до прикладу: *Not loser sentences. Not *weakling* sentences* [113]; написання слів з маленької літери, що правилами орфографії заборонено: *Pence should be charged along with **adolf** for close 500,000 deaths from the virus* [110]; комп'ютерні одруківки, які є причиною сплутування слів у межах слова. Такий огріх навіть зайняв свою позицію у віртуальному спілкуванні та отримав офіційну назву спунеризм. Таке використовують, аби висміяти або спародіювати когось або щось, до прикладу: ***Drumpf** has words. Romney had binders – full of women* або ***trUmp** wears mask at his visit to Walter Reed today*, замість *Trump* [108].

Такий розподіл нам вдалося здійснити на основі аналізу коментарів, однак, визнаємо, що самі гумористичні фрагменти переважно продумані та грамотні. Звідси, виходячи з матеріалу нашого дослідження, вважаємо за необхідне проаналізувати мовні особливості політичного гумору.

Політичний гумор містить низку емоційно-оцінної лексики, оскільки впливає на розум та почуття читача та формує певне уявлення про політичну ситуацію. У лексичному полі ми можемо виділити ядро та периферію. До ядра відносимо слова, які мають емоційно-експресивне значення, а до – периферії інтонацію (смысл) висловлювання, що вербалізує гумористичну складову. Про типи та емоційну

складову політичного гумору ми вже писали у теоретичній частині нашої роботи, тут ми підкріпимо наші напрацювання, виходячи з проаналізованих прикладів.

Перерахування, що є повтором однорідних іменникових або дієслівних одиниць через введення додаткової інформації:

*According to a new book Donald Trump said “I’ve done all this stuff for the **Blacks**...and they all fucking hate me”. One potential clue as to why they hate him he calls them ‘the **Blacks**’ [110].* У цьому фрагменті дописувач використовує повтор, аби надати виразності висловлюванню, що засвідчує експліцитність викладу матеріалу. Повтор слова *Blacks* виконує гумористичну функцію, оскільки хоч і є більш нейтральним ніж *negro*, однак обходить увагою інший прийнятий у сучасному світі термін – *афро-американець*;

Користувач Mikel Jollett (@Mikel_Jollett):

*Let’s be clear: Steve Bannon isn’t **going to jail for being a disgusting white racist whose ideas traumatized and (in some cases) killed poor brown children. He’s going to jail for ripping off other white racists** [110].* Повтор фраз *going to jail for* та *white racist* демонструє відношення Стіва Беннона, який вважає себе екстремістом і расистом, до інших людей зі схожими поглядами у чому і полягає увесь комізм ситуації.

На граматичному рівні фіксуємо використання **модальних слів** за допомогою яких мовець оцінює своє висловлювання в цілому, або окремі їх частини з точки зору їх відношення до мовленнєвих актів різного типу. Найчастіше модальні дієслова зустрічалися в декларативах. Загалом, ми промоніторили близько 280 прикладів політичного гумору декларативного типу та помітили тенденцію до використання модальних дієслів *could* та *should* у таких категорії «порада», «вимога» та «застереження», що є важливим індикатором, який підтверджує декларативність висловлювання (див. рис. 3).

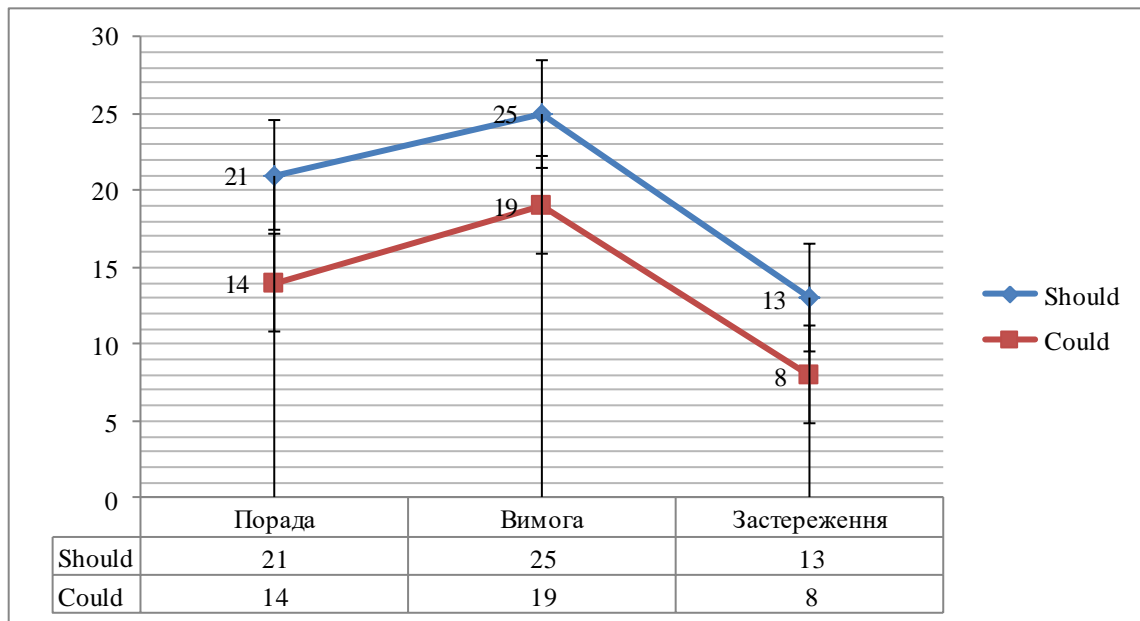

Рис. 3. Картина використання модальних дієслів *could* та *should* у декларативних підтипах політичного гумору

Наведемо приклад використання модального дієслова в декларативному типі політичного гумору:

*Every capitalist **should** try living under \$7.25/hour minimum wage in the USA for 6 months* [110].

Також на граматичному рівні звертаємо увагу на **займенники**, які відіграють ключову роль у гумористичному висловлюванні. Наскрізно була зафіксована наявність прямих посилань до політика, де в українській мові, навпаки, не намагаються назвати ім'я, а натомість використовують займенники 3-ої особи однини. Однак, також, зустрічаються неозначені займенники (*someone, somebody, something*), семантика яких уможливорює створення невизначеного смислу, що дозволяє інтерпретувати інформацію на свій розсуд, а також означальні – *every, all, each, everybody, everyone, both, either, other, another*. Наведемо приклади використання неозначених та означальних займенників дописувачами соціальних мереж Charlie Kirk (@charliekirk11) та Natalie Holme Elsberg (@NatalieElsberg):

(1) *Someone should introduce a bill mandating that you have to show your vaccination card to vote and watch everyone on the Left's brain malfunction and explode* [110].

(2) *Every college socialist should be encouraged to live under a Marxist regime for 6 months* [112].

Фонографічний рівень політичного гумору досить рідко містить подовженні літери або слова написані через CapsLock та графічні дороговкази згадані вище.

Отож, проаналізувавши особливості мовного вираження гумору у соціальних мережах ми зрозуміли, що дописувачі стають творцями особливого виду спілкування та формують різні мовні стилі за правилами віртуального життя. У цьому контексті виявився важливим розподіл аналізу мовної специфіки політичного гумору на мову соціальних мереж та мову політичного гумору. Категорія «мова соціальних мереж» вміщувала коментарі дописувачів як реакції на політичний гумор. Першу категорію ми проаналізували на усіх мовних рівнях – лексичному, граматичному, фонографічному. Найбільш частотним виявився графічний рівень, де зустрічалися фонетична редукція або незвична форма лексеми (подовженні літери або слова написані через CapsLock), різного роду графічні дороговкази (@ – дот та # – решітка), а також так звані стікери та емоджі. На лексичному рівні спостерігали використання аномальної редукції між словами, неологізми, неологізми-каламбури, аббревіації, стійкі словосполучення, буквено-числове поєднання, усичення. На синтаксичному рівні найчастіше спостерігалися порушення правил орфографії та пунктуації, до прикладу у реченнях не вистачало крапки в кінці речення; відсутність кавичок або їх підміна невідповідним символом; написання слів з маленької літери, що правилами орфографії заборонено; комп'ютерні одруківки, які є причиною сплутування слів у межах слова.

Другу категорію ми також розібрали, виходячи з трьох мовних рівнів. На лексичному рівні зустрічалися синонімічні дієслова та прийом порівняння та перерахування, що є повтором однорідних іменникових або дієслівних одиниць через введення додаткової інформації. На граматичному – модальні дієслова *could* та

should, неозначені (*someone, somebody, something*) та означальні займенники – *every, all, each, everybody, everyone, both, either, other, another*. Фонографічний рівень, яку унікальний тип, представлення інформації у текст дублював специфіку першої категорії. У наступних підрозділах, утримуючи в пам'яті отриманні результати, розширимо нашу розвідку аналізом мовленнєвих актів.

3.2. Мовленнєві акти політичного гумору у соціальних мережах

3.2.1. Прагматичний тип асертивів

Лінгвопрагматика передбачає, перш за все, звернення до задуму (інтенції) автора, звідси проведемо аналіз асертивів політичного гумору через контекст та додаткову інформацію про суб'єкт гумору з метою пошуку істинного стану речей. До прикладу користувач соціальної мережі Twitter Scott A Berger (@sabergermd) так саркастично коментує схвальне ставлення губернатора Флориди Рональда Десантіса до вакцинації, який запропонував вакцинувати людей без відповідного документу про реєстрацію місця проживання. Як результат, до Флориди почали масово з'їжджатися люди з інших штатів та країн, аби отримати безкоштовну вакцину. Гумористичний текст розділений двома висловлюваннями, де останній несе своє смислове навантаження, оскільки дописувач порівнює його з Джеймсом Уореном американським проповідником, засновником секти «Храм народів», послідовники якого, за офіційною версією, в 1978 році здійснили масове самовбивство.

Gov. Ron DeSantis thinks that Floridians have the right to kill themselves with COVID and take as many of their friends and neighbors with them. Jim Jones was an amateur [88].

У наступній цитаті користувач Andy Borowiitz у гумористичній формі формулює реальну риторику політичного діяча:

Trying to think of a job Trump would actually be qualified for and I came up with was traffic con2e [110].

Прагматичний смисл цього висловлювання прирівнюємо до риторики експрезидента, що наймати на роботу працівників варто не через їхній освітній

рівень, однак талант. Такий підхід завдав руйнівного впливу на ставлення молоді до освіти та обрання свого майбутнього професійного фаху. У цьому ракурсі, автор пропонує Дональду Трампу краще варити каву, а не керувати державою (CON2E – Contempo Coffee Machine Automatic).

У наступному фрагменті спостерігаємо іронічну репрезентацію риторики політиків у Національний день книголюбів. Для зручності аналізу політичний гумор нумеруватимемо за кількістю висловлювань від 1 до 8 за кількістю політиків, які взяли участь у читаннях.

Yesterday was Read Across America Day. The presidential candidates were all asked to read to a classroom. This is how it went:

(1) Donald Trump: took the stage in the auditorium and had the Bible as his book of choice. Spent 30 minutes talking about how he was the best reader, how he was going to be so good at reading their heads would spin, that no one could read like him, that Rubio sweats while reading and Hillary steals books from innocent kids. He then left the stage without reading.

(2) Cruz: Cruz read the Constitution to a group of high schoolers. But he read it in a tone as if explaining it to pre-schoolers.

(3) Rubio: Rubio read a book to a group of immigrant children but then asked them not to tell anyone that he read to them. He told the press that he never read any books.

(4) Kasich: read 3 books but no one heard him.

(5) Christie: stood behind Trump and passed gas.

(6) Clinton: read several books from her personal library in her house.

(7) Sanders: read Robin Hood to a group of middle schoolers. Halfway through he started ranting about millionaires and billionaires and left the room.

(8) Carson: fell asleep [112].

Усі висловлювання функціонують як прямий мовленнєвий акт асертив із експліцитною пропозицією. Читач-інтерпретатор має змогу ближче познайомитися з кожним кандидатом у президенти особисто через специфіку мови та поведінки. Це тонкі спостереження, які демонструють «справжність» політика. У висловлюванні

(1) підібрали найбільш іронічні вислови, які мають іллокутивний ефект, до прикладу розглянемо фрагмент *had the Bible as his book of choice* та спроектуємо його на ситуацію коли Дональд Трамп з Біблією в руках зробив спільне фото зі своїми помічниками, включно з генеральним прокурором США Вільямом Барра, головою апарату Білого дому Марком Мідоузом і прес-секретарем Кейлі Макенані напроти церкви Святого Іоанна, одразу після розгону протестувальників, які вийшли на вулиці через смерть чорношкірого чоловіка Джорджа Флойда. Також з пам'яті творців даного політичного фрагменту, напевне, не вийшла фраза експрезидента на передвиборчих перегонах 2015 року, де він допитував публіку, чи читали вони його книгу «Мистецтво укладати угоди», опубліковану спільно з журналістом Тоні Шварц у 1986 році: *“It’s my second favorite book of all time”*. *“Do you know what my first is? The Bible! Nothing beats the Bible!”*, що також викликало неабиякий сплеск обговорень та насмішок від політичних опонентів (пор. слова Джо Байдена: *“I just wish he’d open it once in a while”*). Експліцитні асертиви (твердження, повідомлення й констатації) складають абсолютну більшість експліцитних мовленнєвих актів. Вони можуть реалізовувати будь-які семантичні типи політичного гумору від порівняння до риторичних синтаксичних фігур.

Суттєвою умовою мовленнєвого акту асертивного типу «полягає в представленні певного стану речей, як істинного, а перлокутивна – в тому, щоб змусити адресата повірити в цю істинність» [3, с. 131]. Проаналізоване висловлювання яскраво демонструє «справжність» політичного образу, який виникає у сприйнятті людей як результат істинного стану речей, що підтверджує його співвіднесення з асертивами.

У (2) висловлюванні іде мова про Теда Круза, який в 2015 році балотувався на пост Президента США від республіканської партії та навіть отримав підтримку американського народу. Однак, оскільки, він народився в Калгарі (Канада), а його батько на момент народження Теда не мав американського громадянства, за Конституцією США не зміг би обіймати цю посаду, чим вдало скористався Дональд Трамп та зрештою отримав першість.

Звідси, частина гумористичного фрагменту “*read the Constitution to a group of high schoolers*” виконує функцію підсилення комунікативної мети висловлювання, а фраза “*read it in a tone as if explaining it to pre-schoolers*” іронічно активує імплікативний смисл, тобто смисл, для розуміння якого читачеві-інтерпретатору необхідно сформулювати низку умовиводів та зрозуміти внутрішню інтенцію висловлювання. Лише за таких умов даний політичний гумор може вважатися таким.

У (3) висловлюванні іде мова про Марко Рубіо, сина кубинських емігрантів, який, палко захищаючи інтереси емігрантів, став учасником так званої «банди вісьмох», котрі розробили план імміграційної реформи задля підтримки та легалізації нелегальних іммігрантів. Однак отримавши шанс зайняти пост президента США Марко Рубіо відмовився від цієї ідеї та обґрунтував свій крок словами, що «перш ніж проводити будь-яку реформу імміграційного законодавства, США повинні зробити свої кордони непроникними» [135]. Звідси, спостерігаємо використання асертиву, як істинного стану речей, який складається з основного мовленнєвого акту «*Rubio read a book to a group of immigrant children*» та мовленнєвого акту-обґрунтування «*but then asked them not to tell anyone that he read to them*», які разом підкреслюють гумористичну складову даного висловлювання.

У (4) та (5) висловлюваннях іде мова про Джона Кейсика (John Kasich) та Кріса Крісті (Chris Christie), двох американських політиків-республіканців та колишніх губернаторів штатів. Комунікативна інтенція (4) висловлювання знаходиться у відношенні твердження і спростування, що фіксується сурядним сполучником *but*. У гумористичному фрагменті автор висловлюється щодо книг, які прочитав політик. Оскільки їх кількість відповідає опублікованим політичним діячем книг («Заразна сміливість» (1998), «Відстоюй що-небудь: битва за душу Америки» (2006), «Кожний другий понеділок в Монте-Карло» (2010)), можемо припустити, що таке висловлювання, дозволяє автору уникнути формулювання окремих мовних фрагментів для досягнення цілісності гумористичного тексту. Щодо іншої частини мовленнєвого акту “*but no one heard him*” фіксуємо

використання асертиву з іронічним переосмисленням. Нагадаємо, що прагматичне бачення іронії зводиться до вираження ставлення до об'єкту дійсності з точністю до навпаки. Оскільки, Кейсик має репутацію прагматика, намагається шукати конструктивні рішення важливі для країни, йому вдалося завоювати прихильність та підтримку американців. На відміну від іншого політичного діяча – друга та радника Дональда Трампа, колишнього губернатора штату Нью-Джерсі Кріса Крісті, який уже у 2016 році називав спроби команди Дональда Трампа оскаржити перемогу Джо Байдена «національною ганьбою» [135]. У (5) фрагменті асертив реалізується у негативному висловлюванні *pass gas*.

У (6) висловлюванні мова іде про кандидата в президенти США на виборах 2016 року від Демократичної партії Гіллари Клінтон, яка славиться своєю любов'ю до читання, недарма за запитом #Hillary Clinton, Book Nerd можна зустріти десятки заголовків, на кшталт: “*Hillary Clinton doesn't just want you to read her campaign memoir. It turns out she thinks you should read a few more books*” / “*This holiday, Clinton's toughest test is to read 12 books in 10 days*” / “*Hillary Clinton on books that shaped her mind*” / “*The reading list that helped Hillary Clinton cope*” тощо. Гумористичний ефект складає іронічний ефект применшення *read several books* та повторення займенників із зазначенням приватної бібліотеки політичної діячки *her personal library in her house*.

У (7) висловлюванні автор іронічно змальовує портрет незалежного конгресмена, сенатора від штату Вермонт, кандидата на пост Президента США від демократів Берні Сандерса (Bernard «Bernie» Sanders). Імплікативний асертив реалізується за допомогою фрази *read to a group of middle schoolers*. В дійсності, Берні Сандерс, попри досить солідний вік – 78 років, отримав підтримку молоді на виборах 2016 року, обіцяючи їм скасувати плату за навчання у державних закладах вищої освіти, а також закрити усі борги за навчання, які мають студенти американці. Інший мовленнєвий акт реалізується за допомогою фрази *he started ranting about millionaires and billionaires*, оскільки дублює реальні вислови політика на численних виступах (пор. “*We're taking on billionaires and we're taking on candidates funded by*

billionaires” [138]). Загалом, як засвідчують інтернет джерела (чит. до прикладу CNBC [137]) передвиборча сторінка політика у Twitter нараховує близько 20 ретвітів, в яких зустрічається слово “millionaires”, що активізує гумористичну складову висловлювання.

Асертивний тип (8) висловлювання активізується через реальну ситуацію, яка досить часто трапляється з секретарем з питань житлово-комунального розвитку Беном Карсоном (Ben Carson). Наведемо лише декілька прикладів реалізації даного асертивного типу висловлювання у соціальних мережах. Користувач Britt Vaughan 21 березня 2020 року звернувся до своїх дописувачів: “*Why does Ben Carson fall asleep so often at press conferences?*”; користувач John G (@johngar75) також піднімає цю тему на сторінці у Twitter: “*Trump is telling bedtime stories, Ben Carson is falling asleep*” [98] на що J.Deforest (@j_deforest) відповів: “*Carson’s asleep whether standing, sitting, or talking makes no difference whatsoever-a devoid android*” [98] тощо. Інтенсивність цієї ситуації безпосередньо залежить від швидкості розповсюдженої інформації через соціальні мережі, що допомагає відслідкувати комунікативну мету та реакції читачів-інтерпретаторів на гумористичний текст.

Виходячи з прагматичного аналізу асертивів гумористичних текстів розуміємо, що основу завжди складає реальна ситуація або інформація, яка з’являється у соціальних мережах та через гілку коментарів набуває масовості, що, нагадуємо, є першочерговою функцією політичного гумору. Отож, ми проаналізували висловлювання асертивного типу, які переважно вміщують інформацію про (1) політика як особистість з його сильними та слабкими сторонами, (2) ситуацію в яку потрапив політичний діяч та яка через масовість соціальних мереж стала надбанням тисяч. Переважно прагматичний ефект реалізувався через іллокуцію, тобто представлення певного стану речей як істинного, а також спостерігалось явище перлокуції, коли автор намагався через гумор переконати читача повірити в цю істинність.

3.2.2. Прагматичний тип експресивів

Головна особливість мовленнєвого акту експресивного типу – виразити почуття або емоції щодо висловлювання, суб'єкта та / або об'єкта ситуації. У нашому дослідженні експресиви складають другу за частотністю групу – 37%. Вони відповідають за створення політичного гумору на основі критики, суб'єктивних зауваження або спостереження. Така класифікація досить умовна, оскільки сформувалася на основі проаналізованого матеріалу, взятого з соціальних мереж, однак допоможе нам більш логічно структурувати цю частину нашої роботи.

Розпочнемо з *критики*:

(1) *Couldn't make up a better example of an irreparably damaged justice system than "the president was mad so therefore no crime"* [103]. У цьому висловлюванні політичний гумор актуалізується в судовій системі, що підлягає негативній оцінці.

Несхвалення також зустрічається у наступному висловлюванні, до прикладу:

(2) *The government is corrupt on every level but don't worry the government will investigate itself and tell you what really happened* [101]. У цьому прикладі фраза *don't worry* дещо «пом'якшує» стан корумпованості в країні та відповідає за іронічний зміст висловлювання.

(3) *To teach my family about the election I left them vote for dinner. They voted for pizza / Then I made tacos for dinner because your vote doesn't matter* [104]. У цьому мовленнєвому акті за допомогою фрази *your vote doesn't matter* наголошується на нечесності та безрезультатності участі у виборчих перегонах, що є цілю даного політичного жарту. Перерахування, тобто повтор однорідних лексичних одиниць *vote for dinner / voted for pizza / vote doesn't matter* також увиразнює його смисл.

(4) *Dad, I am considering a career in organized crime. Government or private sector* [97]. У цьому висловлюванні *Батьку, я вирішив будувати свою кар'єру в організованій злочинності. – На державній службі чи в приватному секторі?* Спостерігається використання уточнення, яке підсилює гумористичний ефект.

Наступний фрагмент, на нашу думку, є дещо нейтральним, проте, вживання у цьому контексті слова *Republicans*, у поєднанні з повторенням смислових лексичних одиниць підсилюють гумористичний ефект висловлювання:

(5) *Despite losing spectacularly, Donald Trump is still popular among morons, idiots, nincompoops, imbeciles, birdbrains, dunderheads, numskulls, nitwits, dullards, simpletons, buffoons, boobs, twits, clods, dolts, oafs, dopes, schmucks, schnooks, stupid people and Republicans* [102]. У цьому випадку прагматичний смисл висловлювання підсилюють коментарі. До прикладу користувач Kirsten Schwartz так визначає тригер даного політичного жарту: *Thought all those previously named people were Republicans...*[102].

Розглянемо категорію суб'єктивне зауваження та спостереження:

(1) *Obama and Tramp's combined IQ is the same as Obama's* [110]. Гумор вислову полягає у комбінуванні суми чисел та підміну її одною. Дане висловлювання вміщує експресивну оцінку автора, що впливає на емоційну зміну стану читача-інтерпретатора.

(2) *Barack Obama has a Grammy, an Emmy, a Nobel Prize, 2 terms as President, a Twitter account, and 2 hugely successful websites. Donald Trump has 2 impeachments, 2 active criminal investigations and 1 failed blog* [105]. У висловлюванні щодо нагород, які мають ключові політичні фігури Барак Обама та Дональд Трамп, чітко прослідковуємо використання прийому порівняння та применшення, які переважно використовуються для створення гумористичного ефекту.

(3) *Now that Trump's blog has shut down, should we refer to him going forward as "former blogger" or "failed blogger"* [113]. Схожий прагматичний ефект має дане висловлювання, де обігруються слова *"former blogger"* та *"failed blogger"*. Знову фіксуємо використання прийому порівняння за допомогою якого головний акцент лягає на відмінності та протиставлення слів, які читач-інтерпретатор все ж ставить в один ряд – *колишній / невдаха*.

(4) *Politicians and diaper have one thing in common. / they should both be changed regularly and for the same reason* [99]. У цьому висловлюванні також спостерігаємо використання прийому порівняння шляхом співставлення слів, добре знайомих для кожного пересічного американця. Гумористичний ефект досягається саме завдяки розподілу смислового навантаження на декілька слів.

(5) *Not only is Joe Biden your president, but he's also Donald Trump's president* [104]. У даному висловлюванні автор намагається вивести істинний висновок з істинних аргументів. Перлокутивний ефект висловлювання формується у контексті цілого речення та разом відповідає інтенції автора – продемонструвати важливість дотримання законів та заклик погодитися з поточною ситуацією, до прикладу наведемо коментар дописувача Patricia Murray: *Which Trump should respect* [104].

Досить часто гумористичний ефект досягається шляхом створення нових слів або семантичної підміни значення слова, до прикладу: *Trump has lost election so many times, he might have electile dysfunction* [109]. Для того, аби зрозуміти прагматичний смисл гумористичного фрагменту маємо зрозуміти значення фрази *electile dysfunction*. В онлайн-словнику слів та фраз англomовного сленгу Urban dictionary читаємо таке пояснення: *The inability to become aroused over any of the choices for President put forth by either party during an election year* [127]. Вибір президента досить важливе рішення для тисячі людей, які переймаються долею власної країни. Звідси, сумніви переслідують чи не більшу долю свідомого населення. У свою чергу на політиків покладається важлива місія – виправдати сподівання народу. Якщо політики не виконують свої функції, некомпетентно та недобросовісно підходять до виконання своїх обов'язків – у дію вступають терміни на кшталт *electile dysfunction*, чим користуються для створення гумористичних жартів. У реченні додатково гумористична складова також досягається за допомогою фрази *lost election*.

Наступний фрагмент аналізу звучить так:

(6) *"In 30 years I've moved from being a moderate Democrat to a flaming socialist ltra-leftist without changing one position"* [98]. У даному випадку варто враховувати

факт, що ні читачеві-інтерпретатору, ні науковцеві не відомі інтенції автора, оскільки відсутнє пряме посилання на суб'єкт висловлювання, що дещо ускладнює аналіз фрагменту. У таких випадках найкраще прочитувати коментарі, які знаходяться під постом. Читаємо: (1) *Yep, without a platform of providing for the needs of working Americans, this dying Conservative party intends to spew lies and hate to their very last breath!*; (2) *Sad, since American Democracy would be better served with two VIABLE political parties!* (3) *True. Republican politicians figure if they continue to lie to their voters, they can hold onto their power over them.*

Також важливо звертати увагу на мовні значення, які актуалізують смисл висловлювання. Серед таких вбачаємо дихотомію фраз *moderate Democrat* та *flaming socialist*, дві політичні течії, які різняться своїми ідеями та політикою, однак у кінці фрази об'єднуються спільною ознакою за допомогою фрази *without changing one position*.

У соціальних мережах гумористичність мовленнєвого акту часто досягається за допомогою інвективної лексики. До прикладу згадаємо слово *Cockwomble* ((noun) *A person, usually male, prone to making outrageously stupid statements and \ or inappropriate behaviour while generally having a very high opinion of their own wisdom and importance* [127]), яке з 2015 року активно використовується дописувачами у соціальних мережах як підпис до фото відомих політиків (див. рис. 4).

Рис. 4. Реалізація слова *Cockwomble* у соціальних мережах

Це слово досить часто використовується у висловлюваннях, які несуть прагматичне навантаження асертиву. До прикладу, експрезидент США Дональд Трамп на своїй сторінці у Twitter виставив такий пост “...*throughout my life, my two greatest assets have been mental stability and being, like, really smart....I went from VERY successful businessman to top T.V. Star.....to President of the United States (on my first try). I think that would qualify as not smart, but genius....and a very stable genius at that!*” (@RealDonaldTrump, Twitter, 7:30 A.M., January 6, 2018) [116]. Ці слова одразу перевели у жарт: “*Trump says he’s a “stable genius” because he was elected president on his “first try”. Yes, because nothing proves mental stability more than forgetting you ran for president in the year 2000*” [98]. Він полягає у демонстрації імпліцитних елементів смислу слова *cockwomble*, які містяться у словах. Тобто ідеться про комунікативний смисл, який розуміємо як «сполучення слів, при якому створюється взаємне відношення значень, що поняттєво не суперечать дійсності» [23, с. 77]. Безугла Л.Р. наголошує, що смислом є значення висловлювання, тобто «продукту

мовленнєвого акту як одиниці мовленнєвої діяльності» [3, с. 49]. Іntenція автора завжди має певне пояснення, свою ситуація, яку варто ретельно відшукувати та використовувати при прагматичному аналізі політичного гумору.

Наведемо декілька зразків політичного гумору через суб'єктивне трактування дійсності очима автора:

(1) *As if we needed it, the Delta variant is further proof that nothing will ever be so bad that Republicans can't make it worse* [95]. У фрагменті автор висловлює власні думки щодо нового різновиду Дельта-штампу коронавірусу SARS-CoV-2, порівнюючи його з республіканцями, діяльність яких не здатна захмарити за своєю критичністю навіть такий небезпечний вірус.

(2) *I thought I was watching the democrat debate, but it turned out to be the Muppets* [114]. *Muppet* – британське сленгове слово, що використовується на позначення некомпетентної людини, яка мало в чому розбирається (прирівнюється до слова «ідіот»). Іронічність ситуації полягає у формуванні ланцюжка: політика – демократія – виступ – некомпетентність.

(3) *“Rich people that are mentally ill go on TV and tour the country spouting conspiracy theories. Poor people that are mentally ill get visited by the police and escorted to the ER”* [118]. У висловлюванні маємо пряму (експліцитну) відсилку до соціальної категорії *Rich people / Poor people*, яка об'єднується навколо фрази *mentally ill*. Знаходимо у висловлюванні дві оцінки автора – логічну (раціональну) та емоційну (ірраціональну), тобто у першій частині речення іде мова про почуття автора, а в іншій – думки. Гумористичного ефекту цій ситуації надає ірраціональна оцінка, дещо придумана та узагальнена ситуація (1) *go on TV and tour the country spouting conspiracy theories*; (2) *get visited by the police and escorted to the ER*.

(4) *Good morning and Happy Thursday to everyone who's sick of hypocrites like Nikki Haley hailing deals with the Taliban under trump, and then criticizing negotiations with them under President Biden* [113]. Висловлювання має форму емоційного привітання та містить досить характерні для політичного гумору помилки, які символізують ставлення автора до політичних суб'єктів, до прикладу *trump*. Тут іде

мова про зміну риторики Німрата Ніккі Рандхава Гейлі за президентства Дональда Трампа та Джо Байдена. Спостерігаємо використання займенника *everyone*, що у поєднанні з фразою *sick of hypocrites* виступають як тригери стилістичного прийому творення політичного гумору – тролінгу.

Отже, експресив, як другий за відсотковим відношення прагматичний тип політичного гумору, наділений інтенційними характеристиками, оскільки автор жартів виступає не відсторонено від інформації, а, навпаки, намагається продемонструвати своє ставлення до ситуації, вкласти у висловлювання власні суб'єктивні судження. У декількох прикладах (8% від загальної кількості проаналізованих експресивів) автор описує реальну ситуацію, завершуючи опис вигаданими / додуманими фактами.

Також, у межах цього підрозділу, ми зробили умовний розподіл політичного гумору на три категорії: критика, суб'єктивні зауваження та спостереження і проаналізували імпліцитний смисл кожного з них окремо. Здійснили критерії аналізу політичного гумору за критерієм – індивідуального смислу та буквального значення та підкріпили спостереження аналізом мовленнєвих актів. Виявили використання автором прийомів порівняння, розподілу смислового навантаження слів у висловлюванні, створення нових слів та семантичної підміни значення слів. У наступному підрозділі перейдемо до аналізу третьої крупі мовленнєвих актів – дериктиви.

3.2.3. Прагматичний тип декларативів

Кількість декларативів у нашому дослідженні виявилася найменшою – 15%. Вони реалізують політичний гумор через заклики до змін / дій та до національної свідомості. Основна функція політичного гумору такого типу – критична. Особливість такого типу мовленнєвих актів полягає в тому, що вони відзначаються пропозиційним значенням та прогнозують або передбачають наступну дію реципієнта. Виділяють низку підтипів декларативів, серед яких найбільш

релевантними є порада, вимога, застереження. Здебільшого вони виражаються розповідним реченнями з експресивним зображенням ситуації.

Розпочнемо з першого підтипу декларативного мовленнєвого акту – **порада**.

(1) *I want to live in a world where both options for President are actually good and we could argue over which is one is better instead of which one is worse* [98].

У наведеному фрагменті спостерігаємо використання модального слова *could*, який вживається у реченні для демонстрації можливості або здатності здійснити певні кроки у конкретній ситуації. Гумористичність ситуації підсилюється за допомогою прийому підсилення порівняння протилежних понять – *better* та *worse*.

Користувач Eugene Mirman (EugeneMirman) на своїй сторінці у Twitter розмістив таку пораду декларативного типу:

(2) Eugene Mirman

Regardless of who you support this coming November – please try to be condescending and assume the worst of everyone you disagree with [100]. Автор одразу отримав реакцію дописувачів на пост у вигляді негативних коментарів (пор. Big Bad Voodoo Danny (zestydaddy) – *Is this a Hitler quote?*; The Volatile Mermaid (@OhNoSheTwitnt) – *Way ahead of you, stupid!*; garyt (@flyhighplato) – *racist!*). Як бачимо, перлокутивної мети, яка полягала у впливу автора на думки та почуття адресата, не було досягнуто. Причину досить важко пояснити, однак спостерігаємо підміну значення читачами інтерпретатора, а відтак гумористичний текст було змінено на інший за змістом сегмент.

Користувач Chris Silber на сторінці у Facebook висловив таку гумористичну пораду:

(3) *America has had presidents since 1789. That's 227 years. For 219 straight years, white man had the job. 43 of them. If you want equality and you're a white man – stay out of the race for the next 100 years* [107]. Прагматичний зміст висловлювання полягає у наданні права іншим расам, окрім лейкодермів (європідів), займати пост

президента США. Гумористичний ефект досягається за допомогою використання слова *equality* та фрази *stay out of the race*.

Далі проаналізуємо цитати з категорії **вимога**:

(1) *Politicians should wear shock collars that go off every time they tell a lie!* [113].

У реченні зустрічається модальне дієслово *should*, яке вживається для висловлення поради рекомендаційного характеру, однак прагматичний смисл висловлювання має дещо інше навантаження. Гумористична ситуація утворюється навколо слова *нашийник-шокер* (*shock collars*), який досить часто використовується для дресирування собак та дистанційного контролю за їхньою поведінкою, та фрази *tell a lie*.

Користувач Alec Sulkin (@thesulk) зазначає:

(2) *So the government wants us to drive on the “right” side of the road? Why? So they can know where we are at all times?? I’m not a sheep. Car accidents are a hoax. I’ve never been in one. PS in England they drive on the left side and they seem to be alive* [97].

У даному випадку важливо ознайомитися з гілкою коментарів, яка складала більше ніж 1214 ретвітів з реакціями користувачів на цей допис. Запропонуємо лише один з них, який, на нашу думку, найкраще дає зрозуміти прагматичний смисл висловлювання: *For the street to my house, I let people drive on whatever side they want. After the first couple fender benders, people started figuring it out and swear it’s just as good as a regular road* [97] (Drew Barth; @drewbarth). Звідси, розуміємо, що політична верхівка намагається кожного разу прощупувати, де лежить межа, яку не можна переходити, а коли не отримають супротиву – диктують свої правила. Гумористичний ефект знову забезпечується прийомом порівняння – *right side / left side*, також очевидною підказкою для читача є кавички у слові “*right*” *side*, які дають зрозуміти, що тут не іде мова про правила дорожнього руху, однак про іронічне та навіть презирливого ставлення до ситуації.

У наступному підтипі **застереження** спостерігаємо використання прихованого та відкритого (агресивного) застереження, до прикладу користувач А.Ф. Branco

Cartoons (@afbranco) у своєму пості намагається використати приховане застереження через поєднання різних політичних напрямів навколо слова *utopia*:

(1) Our American constitutional republic is designed so that you as an individual can pursue your own idea of what utopia is...Socialism / Communism forces you to pursue their idea of what utopia is, whether you like it or not [98].

Автор пояснює різницю між переконаннями, підходами та поглядами різних політичних напрямів. Гумористичний ефект підсилюється фразою *pursue their idea of what utopia is, whether you like it or not*, тобто людям немає, що обирати, вибір для них за замовчуванням очевидний. Декларативність висловлювання досягається переходом думки автора від доповнення до пояснення прогнозованої ситуації.

Приховане застереження також зустрічаємо на сторінці відомого сценариста та виконавчого продюсера американського телесеріалу «Морська поліція: Новий Орлеан» (NCIS: New Orleans) Крістофера Сілбера (Chris Silber), який досить відкрито висловлює свої політичні погляди, однак переважно вони мають закодований смисл та гумористичне забарвлення. Проаналізуємо його пост у соціальній мережі Facebook:

(2) Let me get this straight, America. You terrorize and enslave an entire race for over 300 years. Ban them from your privileges for the next 100 years. Fill two thirds of your prison cells with them until today. And you're angry when they don't applaud your history [112]. У цьому фрагменті спостерігаємо перевальне використання дієслів (*terrorize, enslave, ban, fill*), які допомагають розширити прагматичний смисл висловлювання, уведенню коригуючої думки, що активізує гумористичне завершення фрази декларативного типу – *And you're angry when they don't applaud your history*.

Наступна цитата є зразком відкритого (агресивного) застереження. Користувач Ryan (@yeetztweetz) дав таку відповідь на поточну політичну ситуацію, яка стосувалася Другої поправки до Конституції США щодо права володіння та носіння вогнепальної зброї:

(3) “*i need my guns to fight back against a tyrannical government*” Dylan *i hope you’re sitting down for this, but no matter how many empty beer cans you can hit from 50 yards, the government would blow you and your entire town to the fucking moon* [112]. Звіримо значення фрази *tyrannical government* у словнику: *cruel and unfair treatment by people with power over others. : a government in which all power belongs to one person: the rule or authority of a tyrant*. Сьогодні все частіше ця фраза зустрічається на плакатах мітингуючи людей, які виступають проти носіння вогнепальної зброї, а саме тому частина фрази *i need my guns to fight back against a tyrannical government* має декларативний характер та означає, що боротися з політикою можна лише її способами. Ця ситуація стала об’єктом політичного сарказму в соціальних мережах. До прикладу, зустрічаємо такий асертив: “*There’s no way an AK-47’s going to take care of you.*” – *Joe Biden – Taliban laughs in AK-47*” [95].

Підсумуємо, що автори політичного гумору декларативного типу переважно переслідували іллокутивну ціль, тобто намагалися спонукати читача-інтерпретатора до дії, та перлокутивну мету – змушували виконати цю дію. Суттєвою умовою успішності декларативу було жартівливе спонукання читача здійснити дію.

Отже, ми розділили політичний гумор декларативного типу на три підтипи з подальшим їх розподілом та аналізом. Найчастіше використовувався підтип вимога (50%), менш частотними, однак з майже однаковим рівнем процентного співвідношення були – поради (28%) та зауваження (22%). Переважно фіксували використання розмовних речень з експресивним зображенням ситуації. У межах речень досить часто використовувалися модальні дієслова *could* та *should*, що ми наочно продемонстрували на рис. 3. Картина використання модальних дієслів *could* та *should* у декларативних підтипах політичного гумору, синонімічні дієслова та прийом порівняння. Звертали увагу на різного роду графеми і розділові знаки, а також активно використовували «гілку» коментарів, які подекуди переходила позначку – 1300 ретвітів для уточнення прагматичного смислу висловлювання. У наступному підпункті детальніше розглянемо питання імплікатури політичного гумору. Зокрема, піддамо аналізу небуквальні (закодовані) ознаки первинного сенсу

висловлювання, визначимо, що дійсно мається на увазі, а на що, насправді, лише натякається.

3.3. Політичний гумор як тригер імплікатур

У першому розділі нашої розвідки ми говорили про функції політичного гумору. Основну увагу було приділено тому факту, що політичний гумор формується з урахуванням потреб людей, їх запитів, очікувань, психологічних особливостей. Він досить часто маніпулює свідомістю громадськості, програмує реакцію людей, закликає до дій. Іншими словами, він постає тригером активації людської свідомості. За мету ми поставили схарактеризувати політичний гумор як тригер імплікатури, тобто нових і прихованих смислів в американському політичному дискурсі (структуру цього підпункту викладено в п.2.2.).

В американському політичному дискурсі тригери виступають пусковим механізмом, котрий спонукає читача-інтерпретатора на пошук додаткової інформації для розкриття імпліцитних смислів, що їх передає політичний гумор. У цій частині спробуємо проаналізувати найцікавіші з них, користуючись напрацюваннями теоретичної та практичної частин нашої роботи. Саме така розлога теоретична частина виявилася необхідною у рамках практичного розділу роботи, оскільки прикінцевий етап роботи поставив перед нами певні питання смислового характеру, які виникли лише після детального аналізу мовленнєвих актів політичного гумору, а відтак аналіз імплікативний тригерів являється досить логічним підведенням підсумку результатів роботи.

Отож, перейдімо до аналізу такого фрагменту:

Voting for Hillary is like letting Casey Anthony watch your kids because she's not guilty [113]. В запропонованому тексті ми виділили жирним прізвище та ім'я людини *Casey Anthony*, яке виступає тригером, оскільки змушує читача-інтерпретатора здійснити додатковий пошук інформації в глобальній мережі Інтернет на наявність фактів, які допоможуть розкодувати смисл висловлювання. У фрагменті іде мова про Кейси Ентоні, яка вбила власну двохрічну доньку та була

засуджена до смертної кари. У 2008 році ця ситуація набула небувалого розголосу, а окремі відомі журнали (до прикладу *Times*) називали розслідування – процесом століття. Однак у 2011 році дітовбивця була виправдана за усіма статтями, окрім пункту – брехливі показання. Для автора висловити свої ставлення до потенційного кандидати у президенти США є складним завданням, тому він підштовхує читача до смислової співпраці. Сарказм цієї ситуації підкріплюється фразою *watch your kids*. Погоджуємося, що такий фрагмент досить спірний, однак визнаємо, що він відповідає експресивному типу політичного гумору, оскільки вміщує суб'єктивні емоції та почуття автора, а відтак виступає тригером імплікатури.

Продовжимо наш аналіз курйозною ситуацією, що у березні цього року викликала хвилю обговорень у соціальних мережах та ЗМІ: Президент США Джо Байден декілька разів поспіль впав, піднімаючись на борт літака Air Force One. Така ситуація одразу спровокувала створення гумористичних фрагментів, до прикладу:

Louie G

*Biden tripped going up the stairs? Cool. Wake me up when he tries to **change the path of a hurricane with a sharpie** [107].*

У висловлюванні імпліцитне вираження політичного жарту обмежується натяками на реальну ситуацію, яку варто уточнити. Йтиме мова про прагматичний хід, який дозволяє читачеві-інтерпретатору не лише уникати окремих суджень, однак переводити їх у русло більш загальних та широкомасштабних епізодів за умови розуміння закодованої у тексті інформації. Оскільки, для людей які не цікавляться політикою, фраза *change the path of a hurricane with a sharpie* може здатися незрозумілою, а саме вона відповідає за гумористичну складову цілого висловлювання. Тут йдеться про конфуз у який потрапив експрезидент США Дональд Трамп змінивши офіційну карту метеорологічного центру за допомогою чорного маркеру. Таким чином, він намагався запевнити народ, що ураган Доріан завдасть значних збитків Алабамі попри офіційну заяву Національної служби погоди в Бірмінгемі, яка на своїй сторінці у Twitter зазначила: “*Alabama will NOT see any impacts from #Dorian. We repeat, no impacts from Hurricane #Dorian will be felt*

across Alabama. The system will remain too far east. #alwx” [106]. Така суперечка тривала досить тривалий час, а спроба експрезидента себе виправдати за допомогою підручних засобів породила в соціальних мережах гумористичні дописи з хештегами #SharpieGate та #TrumpSharpie, де користувачі домальовували на картинках чорним фломастером різного роду об’єкти, тварин та людей (див. рис. 5).

Рис. 5. Інтернет мему за хештегом #SharpieGate u #TrumpSharpie

Звідси бачимо, що у мовленнєвих актах, які мають імпліцитне вираження, «імпліцитний смисл виводиться реципієнтом із значень мовних одиниць під впливом конкретної ситуації та контексту спілкування» [3, с. 139].

Щодо висловлювання *Biden tripped going up the stairs?*, який є асертивним типом проаналізованого висловлювання, то знаходимо підтвердження нашим домислам, що додатковим тригером імплікатури виступають коментарі користувачів соціальних мереж, які демонструють ставлення до об’єкта чи суб’єкта ситуації. Читаємо, до прикладу коментар користувача Tina Nicholas Huffman: “*Joe Biden got 100 million shots for Americans in 59 days, 2\$ trillion to actually help people. I don’t give a shit if he crawls up the stairs*” [107]. Такий підхід можемо пояснити складністю політичного гумору, який не завжди знаходить відклик в людей, оскільки стосується суб’єктивних вподобань та політичних переконань американців. Звідси, важливим є аналіз тригерів імплікатури політичного гумору, аби зрозуміти першооснову гумору та змоніторити його вплив на аудиторію.

До прикладу, розглянемо наступне висловлювання, яке, через додатковий тригер, може потрапити до чорного списку та втратити можливість реалізувати ключову функцію гумору – розважати:

*Monica Lewinsky just turned 50? How fast they grow up. It seems like only yesterday she was **crawling around on her hands and knees in the White House putting everything I her mouth*** [96].

Слова автора “*crawling around on her hands and knees in the White House putting everything I her mouth*” експлікують смисл ситуації, що у 1998 році світ сколихнула США та навіть увесь світ. Іде мова про зв’язок президента США Білла Клінтона з 22-річною стажисткою Білого Дому Монікою Левінскі, який президент відкидав та згодом під тиском наявних доказів назвав коротко “improper physical relationship”. Це стало причиною запустити процедуру імпічменту, яку згодом відхилили. Цю історію неодноразово піднімали та осміювали у соціальних мережах. Однак, коментарі під постом свідчать про інше, до прикладу користувач Kathy Anderson пише: *THIS IS NOT FUNNY!!! IT'S GROSS, JR. HIGH STUPID* [96]. Звідси, такі тригери як масовість та колективна свідомість регулюють ступінь розважливості гумористичного тексту, його комунікативної та прагматичної мети, доцільності.

Проаналізуємо наступну цитату, яка досить яскраво демонструє нашу тезу, що додаткові тригери здатні задати тон висловлювання – схвалити чи відкинути його. Для зручності запропонуємо скрін ретвітів користувачів на пост *The Post-Star* (див. рис. 6):

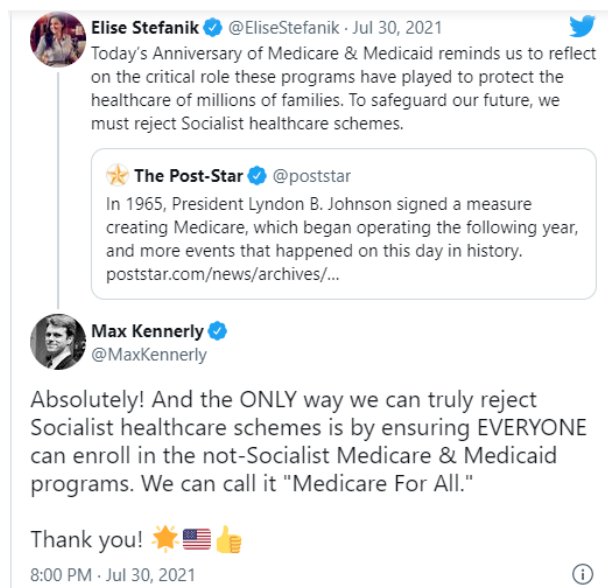

Рис. 6. Скрін ретвітів-реакцій користувачів соціальної мережі Twitter

У цих висловлюваннях тригером імплікатури виступає назва *Medicare & Medicaid Services*. У фінансовій енциклопедії читаємо таке визначення: «Центри Medicare & Medicaid Services (CMS) – це відомство Міністерства охорони здоров’я та соціальних служб США (HHS), яке керує основними національними програмами охорони здоров’я. CMS контролює програми, включаючи Medicare, Medicaid, Дитячу програму медичного страхування (CHIP), а також штатні та федеральні ринки медичного страхування. CMS збирає та аналізує дані, виробляє звіти про дослідження та працює над усуненням випадків шахрайства та зловживань у системі охорони здоров’я» [124]. Ці центри стали предметом особливої гордості демократів, які зробили єдиного платника медичного обслуговування однією зі своїх ключових політичних цілей. Та все ж мета інтенції дописувача крайнього посту залишається не зрозумілою. Звідси, вважаємо за доцільне знати додаткову інформацію про дописувача Elise Stefanik (@EliseStefanik). Як виявилось вона – це американський політик-республіканець та палка прихильниця політичних поглядів Дональда Трампа, відома своїми сміливими політичними кроками, які отримали різку критику не лише в американців, однак українців (до прикладу, виступала за призупинення військової підтримки США воєнних дії на Сході України тощо).

Звідси, стає зрозуміло, що фраза “*to safeguard our future, we must reject Socialist healthcare schemes*” є очевидним тригером імплікатури, які породили низку

насмішок з боку інших дописувачів. Оскільки неможливо вихвалити те, що через декілька слів намагаєшся через заклик скасувати. Фраза “*socialism is good, we must reject socialism*” є найбільш доречною у цьому контексті.

Користувач Adam “Tex” Davis (@AdamTexDavis) на сторінці у Facebook подає такий гумористичний фрагмент, принаймні активна глядацька аудиторія, своїми реакціями віднесли його саме до такого типу: *My Mom’s Mother’s Day advice... “If you have nothing nice to say...say it on Twitter...to Ted Cruz”* [96]. Спробуємо розібрати ситуацію.

Важко не помітити у висловлюванні *If you have nothing nice to say* схожі риси з прислів’ям *If you don’t have something nice to say, don’t say anything at all*. Через таке порівняння фіксуємо незадовільне ставлення автора цього фрагменту до Теда Круза. Шукаємо далі, що стало причиною такого різкого звернення і де ж зрештою ховається тригер імплікатури, який робить цю цитату гумористичною. Одразу натрапляємо на прізвисько Теда Круза в Інтернеті, яким його наділив політичний опонент Дональд Трамп, однак, тим не менш, міцно за ним закріпився – «Брехун Тед» (Lyn’ Ted). В електронній статті *Mid-terms 2018: When an attack ad is a vote decider* знаходимо такі рядки: *Charity worker Claire Crawford, 62, who lives near Atlanta, Georgia, agrees: “I will prefer to vote for the candidate who rises above the ‘dirty’ politics. If you have nothing nice to say, say nothing”* [138]. Звужуємо запит до соціальних мереж та розуміємо, що сенатор неодноразово потрапляв у комічні ситуації через свою риторику у Twitter, до прикладу посварився з журналістом Брайаном Вільямсом, який піддав критиці слова політика про російську армію. Особливо висміяли Сенатора за ненависть до комуністів та заклики звертати краще увагу на проросійського «кремлівського Джо», до прикладу користувач Twitter Rex Zane (@rexzane1) саме так відреагував на цю ситуацію: *“Apparently nobody ever taught Ted Cruz that attracting even more attention to yourself by throwing a Twitter tantrum isn’t a good way to get a hash tag like #KremlinCruz to go away”* [96].

Також зустрічаються реакції на пост Теда Круза коли він разом зі сім’єю рятувався від катаклізмів на відпочинку або привселюдні дебати у соціальній

мережі з відомим канадським актором та сценаристом Сетом Рогеном. Таких випадків, як виявилось, досить багато, а саме тому фраза *If you have nothing nice to say...say it on Twitter...to Ted Cruz* і виступає тригером імплікатури, бо іронічно зображує бажання сенатора виносити на привселюдний огляд все те, про що можна було змовчати.

Користувач Jake Lobin (@Jak Lobin) пише у Twitter:

*ONCE AGAIN, TO BE CLEAR...Bin Laden **didn't fly** the planes. But he was guilty. Charles Manson **didn't kill** anyone. But he was guilty. Hitler **didn't operate** the gas chambers. But he was guilty. Donald J. Trump **didn't storm** the Capitol. BUT HE *IS* GUILTY [113].*

Автор намагається за допомогою повторів комунікативних дієслів *didn't fly*, *didn't kill*, *didn't operate*, *didn't storm* та речень *But he was guilty* продемонструвати циклічність історичного процесу. Цілий фрагмент заслуговує на ретельний аналіз усіх згаданих подій, однак ми проаналізуємо лише перший та останній, який завершує висловлювання та надає йому саркастичного звучання. Спостерігаємо використання розділових знаків та графем, які посилюють важливість розуміння «справжності» ситуації. Усі згадані політичні діячі безпосередньо були причетні прямо чи опосередковано до жахливих подій, однак автор, ставить в один ряд події, до прикладу терористичний акт 11 вересня 2001 року та 6 січня 2021 року коли під гаслами Дональда Трампа прихильники експрезидента-регіонала вторглися в Капітолій з метою скасувати результати президентських виборів 2020 року, де в першому випадку через причетність лідера «Аль-Каїди» Усама бен Ладен загинуло близько 3000 тисяч осіб, а в другому – 5. Таке, безумовно, жорстоке порівняння дозволяє нам припустити, що в даному випадку тригером імплікатур виступає фраза верхнього регістру *BUT HE *IS* GUILTY*, а сам фрагмент представлений сарказмом, тобто іде мова про різке висловлювання, що є найвищим ступенем іронії.

Отож, тригери є цингелями розумової активності людини. Автор політичного фрагменту переважно ховається за смислом, а для читача пропонує «ключ» у вигляді імплікатур, які підштовхують до пошуку додаткової інформації. У цьому

контексті політичний гумор характеризуємо як ефективну фігуру смислового виділення інформації та формування емоційно-оцінного ставлення читача до предмету висловлювання, а також для підсилення перлокутивного ефекту.

ВИСНОВКИ

У роботі подано вирішення актуальної наукової задачі, здійснено комплексний, інтегральний підхід до вивчення феномену політичного гумору. У дослідженні ми проаналізували лінгвопрагматичний аспект політичного гумору в американських соціальних мережах. В результаті, ми прийшли до таких висновків:

1. Проаналізували думки вітчизняних дослідників щодо понять дискурс, політичний дискурс, політичний гумор висловлювання, лінгвопрагматика у сучасних лінгвістичних студіях ми прийшли до висновку що дискурс – це ситуативно обумовлена мовленнєво-розумова діяльність, яка покликана надавати мовній формі смислової значущості. Політичний дискурс, який є досить новим поняттям у сучасній лінгвістиці, розуміємо вслід за О.Є. Ненько як альтернативний образ політичної реальності, який має гумористичні характеристики та в якому проявляється політична свідомість людей, віддзеркалюється їх повсякденний досвід. Політичний гумор (дефініція С.Г. Денисюка) як ефективну політико-комунікаційну технологію, що використовується як для маніпуляції свідомістю громадян, так і для інформування суспільства, зняття напруги й конфліктності, повернення уваги до політики, сприяння розвитку інтелектуальних здібностей учасників комунікації, підвищення рівня політичної культури як політиків, так і громадян.

Речення ми відділили від висловлювання, де перший відокремлюється крапкою або іншим розділовим знаком синтаксична одиниця, а останній – продукт мовленнєвого акту, який має пропозицію, іллокуцію (власне мовленнєва дія) та перлокуцію (результат впливу на адресата). Відповідно до нових положень лінгвістичної науки, то висловлювання має не лише свою зовнішню форму, однак денотат як внутрішнє наповнення, означення. Звідси, у нашій роботі, денотатом висловлювання виступала ситуація, тобто основу складав контекст як категорія, яка відповідає за структуру та логіку висловлювання політичного гумору. Лінгвопрагматику називатимемо розділом лінгвістики, що вивчає здатність людини проявляти свої емоції, почуття, відношення до ситуації через мову.

2. Охарактеризували прийоми творення та функції політичного гумору, аби полегшити відбір політичного гумору з американських соціальних мереж. Проаналізувавши низку класифікацій політичного гумору вітчизняних дослідників та спроектувавши їх на власний матеріал дослідження ми виокремили такі стилістичні прийоми творення політичного гумору, як іронія (38 % від загальної кількості проаналізованих фрагментів політичного гумору), анекдот (24 % від загальної кількості проаналізованих фрагментів політичного гумору). Сарказм (14 % від загальної кількості проаналізованих фрагментів політичного гумору), який має частку комічного через реалізацію прагматичного смислу політичних подій / політичних виразів у дещо дзеркальному відношенні, іншими словами – з протилежним від написаного змістом. Менш частотним (12%) був тролінг та каламбур (8%). Також наскрізно була зафіксована наявність прямих посилань до політика, де в українській мові, навпаки, не намагаються назвати ім'я, а натомість використовують займенники 3-ої особи однини.

Для того, щоб зрозуміти прагматичну роль політичного гумору та визначити його функціональність у соціальних мережах ми детально проаналізували думки сучасних лінгвістів, які досить різко розходилися від вузького тлумачення функцій політичного гумору до широкого. У нашій роботі ми об'єднали дві класифікації функцій політичного гумору дослідників О.В. Дзикович, О.В. Рибкіної та М.Б. Булах. Зокрема, ми виділили (1) критичну функцію: через розмиті межі та досить тонку межу, важко встановити рівень аморальності, агресії, адже гумор не має певних правил чи норм представлення, створення; (2) інформаційну функцію: політичний гумор не просто розважає, однак розповідає про політичні реформи; (3) емоційну – викликає емоції: від посмішки до відрази, тобто емоційно впливає на читача; (4) комунікативну – обмін коментарями у соціальних мережах, масові репости та вподобання гумористичного фрагменту засвідчують прихильність та / або підтримку певної політичної позиції та (5) маніпулятивну – маніпулює свідомістю, програмує реакцію людей.

3. Проаналізували специфіку мовного вираження гумору у соцмережах та визначили, що дописувачі соціальних мереж утворюють унікальну комунікаційну систему, де люди не лише вільно висловлюють свою думку, спілкуються, однак стають творцями особливого виду спілкування та формують різні мовні стилі за правилами віртуального життя. Ми проаналізували політичний гумор виходячи з двох підходів – мова соціальних мереж та мова політичного гумору. Категорія «мова соціальних мереж» вміщувала коментарі дописувачів як реакції на політичний гумор. Першу категорію ми проаналізували на усіх мовних рівнях – лексичному, граматичному, фонографічному. Найбільш частотним виявився графічний рівень, де зустрічалися фонетична редукція або незвична форма лексеми (подовженні літери або слова написані через CapsLock), різного роду графічні дороговкази (@ – дот та # – решітка), а також так звані стікери та емоджі. На лексичному рівні спостерігали використання аномальної редукції між словами, неологізми, неологізми-каламбури, аббревіації, стійкі словосполучення, буквено-числове поєднання, усічення. На синтаксичному рівні найчастіше спостерігалися порушення правил орфографії та пунктуації, до прикладу у реченнях не вистачало крапки в кінці речення; відсутність кавичок або їх підміна невідповідним символом; написання слів з маленької літери, що правилами орфографії заборонено; комп'ютерні одруківки, які є причиною сплутування слів у межах слова.

Щодо другою категорії – переважно фіксували використання розмовних речень з експресивним зображенням ситуації. У межах речень досить часто використовувалися модальні дієслова *could* та *should*, неозначені (*someone, somebody, something*), а також означальні займенники – *every, all, each, everybody, everyone, both, either, other, another*, синонімічні дієслова та прийом порівняння та перерахування, що є повтором однорідних іменникових або дієслівних одиниць через введення додаткової інформації.

4. Визначено та проаналізовано лінгвопрагматичні характеристики політичного гумору в американських соціальних мережах в екзотичних ситуаціях мовлення – натяки, недомовки, містифікації. Прагматика допомогла побачити

невидиме, далеке для сприйняття читачем смислове наповнення, вивести його на ключову позицію аби читач розумів суть написаного та сміливо його трактував не послівно, а глобально – у цілому. Визначили, що висловлення, є прагматичним феноменом, у якому закладена певна комунікативна інтенція. Адресат повинен не тільки сприймати висловлення, але й виконувати його змістову інтерпретацію, тобто виявляти авторські інтенції. Така мовленнєва взаємодія носить назву «мовленнєвий акт» та характеризується довільністю, цілеспрямованістю, усвідомленістю, контекстуальністю, динамічністю взаємодії комунікантів на ґрунті комунікативної інтенції мовця. Розглянули класифікації мовленнєвих актів та звузили їх до трьох типів (асертиви, експресиви, декларативи) з метою адекватного та цілісного аналізу політичного гумору через активацію розумової діяльності реципієнта у процесі отримання повідомлення. Методом спостереження та аналізу ми прийшли до думки, що ці три типи можна спроектувати на політичний гумор, оскільки, по-перше, політичний гумор покликаний показати людям реальний стан речей (асертиви), по-друге, виразити почуття й ставлення щодо певного стану речей (експресиви) та внести зміни у політичну ситуацію за допомогою висловлювання (декларативи).

Виходячи з прагматичного аналізу асертивів гумористичних текстів розуміємо, що основу завжди складає реальна ситуація або інформація, яка з'являється у соціальних мережах. Отож, ми проаналізували висловлювання асертивного типу, які переважно вміщують інформацію про (1) політика як особистість з його сильними та слабкими сторонами, (2) ситуацію в яку потрапив політичний діяч та яка через масовість соціальних мереж стала надбанням тисяч. Переважно прагматичний ефект реалізувався через іллокуцію, тобто представлення певного стану речей як істинного, а також спостерігалось явище перлокуції, коли автор намагався через гумор переконати читача повірити в цю істинність.

Експресив, як другий за відсотковим відношення прагматичний тип політичного гумору, наділений інтенційними характеристиками, оскільки автор жартів виступає не відсторонено від інформації, а, навпаки, намагається продемонструвати своє ставлення до ситуації, вкласти у висловлювання власні

суб'єктивні судження. У декількох прикладах (8% від загальної кількості проаналізованих експресивів) автор описує реальну ситуацію, завершуючи опис вигаданими / додуманими фактами. Експресиви ми розділили на три категорії: критика, суб'єктивні зауваження та спостереження і проаналізували імпліцитний смисл кожного з них окремо. Здійснили критерії аналізу політичного гумору за критерієм – індивідуального смислу та буквального значення та підкріпили спостереження аналізом мовленнєвих актів. Виявили використання автором прийомів порівняння, розподілу смислового навантаження слів у висловлюванні, створення нових слів та семантичної підміни значення слів.

Політичний гумор декларативного типу ми також розділили на три категорії – вимога (50%), менш частотними, однак з майже однаковим рівнем процентного співвідношення були – поради (28%) та зауваження (22%). Звертали увагу на різного роду графеми і розділові знаки, а також активно використовували «гілку» коментарів, яка подекуди переходила позначку – 1300 ретвітів для уточнення прагматичного смислу висловлювання.

5. Схарактеризовано політичний гумор як тригер імплікатури, тобто нових і прихованих смислів в американському політичному дискурсі, який формуються з урахуванням потреб людей, їх запитів, очікувань, психологічних особливостей. Він досить часто маніпулює свідомістю громадськості, програмує реакцію людей, закликає до дій. Сучасні лінгвістичні напрацювання засвідчили, що в термінах контекстуального процесу, мовні одиниці варто вважати тригерами, які містять мисленнєві (когнітивні) операції із залученням певного знання, досвіду реципієнта. В американському політичному дискурсі тригери виступають пусковим механізмом, котрий спонукає читача-інтерпретатора на пошук додаткової інформації для розкриття імпліцитних смислів, що їх передає політичний гумор. Тригером ми назвали засіб, котрий покликаний, у жартівливій формі, викликати певні реакції, емоції або почуття про поточний хід справи та імплікатуру – небуквальним аспектом значення й смислу політичного гумору, який потребує залучення додаткової інформації про суб'єкт та / або об'єкт політичної ситуації. Переважно

тригерами імплікатур виступали асертиви, які розкривають реальний стан речей через гумористичну призму. Аналіз імплікатур передбачав залучення не лише додаткових ресурсів – статей, журналів, офіційних сторінок політиків тощо, однак додаткових тригерів – коментарів дописувачів, які дозволяли робити вірні засновки про ту чи іншу ситуацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Наукові праці

1. Бабаджанова А.Н. Щодо питання методології психологічних досліджень почуття гумору. *Психологічні науки*, 2011. Вип. 58. С. 97-100.
2. Баранова С.В., Калініченко І.П. Гумор у політичному дискурсі. *Південний архів*, 2019. Вип. 85. С. 20-23.
3. Безугла Л.Р., Романченко І.О. Лінгвопрагматика дискримінації у публіцистичному дискурсі. Харків: Лисенко І.Б., 2013. 184 с.
4. Безугла Л.Р. До питання розмежування прагматики, стилістики та прагмастилістики. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*, 2014. Вип. 77. С. 6–11.
5. Булах М.Б. Особливості мема як засобу політичної реклами. *Science and Education a New Dimension. Philology*, 2020. Вип. 216. С. 7-10.
6. Бутова І.С. Прагматико-функціональні особливості політичного дискурсу США та України ХХІ ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Львів, 2011. 23 с.
7. Вдовичин І.Я., Угрин Л.Я., Шипунов Г.В. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори). Львів: Новий Світ – 2000, 2015. 492 с.
8. Вусик Г.М., Антонюк О.В. Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Priority directions of science and technology development: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25-27 жовтня 2020 р.)*. Київ, 2020. С. 705-712.
9. Волженцева І.В. Психологические особенности проявления нервнопсихического напряжения студентов в учебной деятельности. *Вісник післядипломної освіти*. 2010. Вип. 1(2). С. 71-83.
10. Гомілко О.Є. Гумор як атрибут розуму чи тригер хайпу? *Докса*, 2020. Вип. 1. С. 41-50.

11. Гарачковська О.О. Жанрово-стильові модифікації української віршованої сатири й гумору ХХ століття: автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.01.01. Київ, 2015. 38 с.
12. Денисюк С.Г. Гумор як політико-комунікативна технологія. *Політологічний вісник*, 2011. Вип. 57. С. 260-268.
13. Денисюк С.Г. Гумор як політико-комунікативна технологія. *Політологічний вісник*. Київ, 2011. Вип. 57. С. 260–268.
14. Денисюк С.Г. Інтернет як інструмент ефективності політичної комунікації. *Політологічний вісник*. 2012. Вип. 62. С. 183-190.
15. Деренчук Н.В. Особливості функціонування комічного в сучасній українській політичній комунікації. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія : Філологія (мовознавство), 2017. Вип. 24. С. 102-107.
16. Дзикович О.В. Функціональна специфіка політичного гумору у розважальних медіа форматах. *Львівський філологічний часопис*. 2019. № 6. С. 66-72.
17. Дзикович О.В., Рибкіна О.В. Функціональна специфіка політичного гумору у розважальних медіаформатах. *Львівський філологічний часопис*. 2019. № 6. С. 66-72.
18. Домбровская И.С. Юмор в контексте развития. Монреаль, 2014. 280 с.
19. Драган-Іванець Н.В. Війна та гумор в Україні: лексичні аспекти (на прикладі програми Романа Вінтоніва). *Вісник Львівського національного університету ім. І. Франка*. Сер. Журналістика. 2017. Вип. 42. С. 281-287.
20. Дмитриев А.В. Социология юмора: Очерки. Москва: РАН, Отд. философии, социологии, психологии и права, 1996. 214 с.
21. Дюрягіна І.В. Основні підходи до вивчення явища комічного. *Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації*, 2017. Вип. 10. С. 442-448.
22. Желтухина М.Р. Комическое в политическом дискурсе. Волгоград, 2000. 250 с.

23. Зимняя И.А. Вербальное мышление (психологический аспект). *Исследование речевого мышления в психолингвистике*, 1985. С. 72-85.
24. Казнова М. Трансформація мовної особистості в інтернет-комунікації (на приміру французької блогосфери): автореф. дис. ... канд. філол. наук: Київ, 2011. 23 с.
25. Калініченко І.П. *Гумор в політичному дискурсі на прикладі промов Барака Обами*: матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (Суми, 15-16 березня 2018 р.). Суми: Сумський державний університет, 2018. С. 128-130.
26. Калмикова Л.О., Калмиков Г.В., Лапшина І.М., Харченко Н.В. Психологія мовлення і психолінгвістика. Київ, 2008. 245 с.
27. Карабан В.И. Сложные речевые единицы: прагматика английских асиндетических полипредикативных образований. Київ: Вища школа, 1989. 131 с.
28. Коваль З. Гумор та сатира як механізми стійкого інформаційно-психологічного впливу. *Механізми державного управління*, 2020. Вип. 1(81). С. 46-49.
29. Ковальова О. Політичний дискурс: сучасні лінгвістичні інтерпретації. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 27, Т. 2, 2020. С. 101–107.
30. Ковтун О.В. Комунікативно-прагматичні аспекти діалогів радіообміну «пілот-авіадиспетчер». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. Вип. 15. С. 61–64.
31. Кожем'якіна О.М. Аксіологічні детермінанти рефреймінгу в сміховій культурі. *Докса*. 2020. Вип. 1 (33). С. 217-226.
32. Кокарча Ю.А. Соціальні мережі як чинник політичного впливу в умовах розвитку демократичної політичної культури): дис. ... канд. політ. наук: 23.00.03. Київ, 2020. 240 с.
33. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: Текстуалізація реальності: монографія. Одеса: Чорномор'я, 2007. 156 с.

34. Кондратенко Н.В. Тролінг у політичному інтернет-дискурсі. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Спец. випуск. С. 86 – 88.
35. Кондратенко Н.В. Гумор в українському політичному дискурсі. *Культура слова*, 2019. Вип. 91. С. 112-121.
36. Кривенко С.-В.О. Семантична парадоксальність політичного дискурсу (теоретико-методологічний аналіз): дис.. канд. політ. наук : 23.00.01. Львів, 2016. 216 с.
37. Кубрякова Е.С. Композиционная семантика: цели и задачи. *Когнитивная лингвистика*, 2002. Ч.1. С. 6-9.
38. Кубрякова Е.С. Вербальная деятельность СМИ как особый вид дискурсивной деятельности. *Язык средств массовой информации*, 2004. Ч.2. С.126-159.
39. Кузнецова О.Д. Засоби й форми сатири та гумору в українській пресі. Львів: Видавничий центр університету імені Івана Франка, 2003. 250 с.
40. Кузнецова Л.Р. Лінгвостилістичні та структурно-композиційні особливості англomовного літературного анекдоту: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2011. 20 с.
41. Крючкова Т.Б. Особливості формування та розвитку суспільно-політичної лексики та термінології. Київ, 2009. 151 с.
42. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафори, котoryми ми живем. Москва, 2004. 256 с.
43. Лесик І.В. Оцінність та емоційність як інтерпретативний потенціал іронії. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Філологія (мовознавство). Вінниця, 2014. Вип. 19. С. 239-243.
44. Линтвар О. М. Вираження елементів комічного в художньому тексті / О. М. Линтвар. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*, 2013. № 14(3). С. 69-73.

- 45.Лосєва І.В. Мовностилістичні особливості політичної полеміки кандидатів у президенти США : автореф. дис.. канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2016. 22 с.
- 46.Лосєва І.В. Іронія та сарказм у політичній полеміці (на матеріалі передвиборчого інтернет-дискурсу США). *Філологічні науки*, 2017. Т. 1. №8. С. 130-133.
- 47.Ляшук А.М. Гендерні та соціолінгвістичні характеристики мовної особистості політичного лідера (на матеріалі промов політичних діячів Петра Порошенка та Дональда Трампа). *Наукові записки ЦДПУ*, 2018. Вип. 165. С. 654-662.
- 48.Малахов В. Феномен прикол. *Докса*. 2003. Вип. 3. С. 179-186.
- 49.Марфобудінова Л.І. Комунікаційний простір політики: неформалізована складова інформаційних потоків. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія. 2013. Т. 21. Вип. 23(4). С. 104-109.
- 50.Махній М.М. «Мережеве покоління»: від комунікаційних ризиків до безпечної кіберсоціалізації: матер. Всеукр. наук. конференції (Чернігів, 6 грудня 2017 р.). Чернігів, 2018. С. 187-191.
- 51.Мірошниченко І.Г. Стислий текст в українському масмедійному дискурсі: автореф. дис.. канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпро, 2020. 24 с.
- 52.Мусийчук М.В. Юмор в психотерапии и консультировании: проблемы и решения в современных парадигмах. *Медицинская психология в России*. 2017. Т. 9. № 3 (44). С. 9.
- 53.Нагорна Л.П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ, 2005. 315 с.
- 54.Ненько О.Є. Гумористичний дискурс політики як репрезентація соціально-політичного простору. *Вісник Львівського університету імені І. Франка*. Серія соціологія. 2010 б. № 4. С. 165 – 177.
- 55.Ненько О.Є. Гумористичний дискурс як смислове поле конструювання політичної ідентичності. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. Соціологія. 2010. Вип. 1/2. С. 76-84.

56. Підгрушна О.Г. Відтворення англійського гумору в українському художньому перекладі: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. Київ, 2015. 227 с.
57. Підгрушна О.Г. Специфіка перекладу гумору на межі англійської та української культур. *Science and Education a New Dimension: Philology*. 2015. Вип. 47. Р. 92–96.
58. Пініч І.П. Окличні висловлення в сучасному англійському діалогічному дискурсі : семантика та функціонування: автореф. дис. ... канд. філолог. наук : 10.02.04. Київ, 2009. 20 с.
59. Поліщук, О.П., Слюсар, М.В. Інтернет-мем і його гедоністична функція в ситуації невизначеності й ризиків повсякденного життя сучасної людини. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки* 2020, (87). pp. 76-85.
60. Приходько А.Н. Синтаксис естественного языка в фокусе когнитивно-дискурсивной парадигмы. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна* 2003. № 609. С. 84-89.
61. Ратмайр Р. Смех в деловом общении: комизм и вежливость. Логический анализ языка. Языковые механизмы комизма. Москва, 2007. С. 164–174.
62. Романова А.І. Лінгвопрагматичні аспекти фейлетону в англійському політичному дискурсі. *Перекладацькі інновації: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 14-15 березня 2019 р.)*. Суми, 2019. С. 128-130.
63. Рудик М. Комунікативні особливості українських відеоблогів на прикладі Youtube-каналів телебачення «Торонто», Яніни Соколової Та Остапа Дроздова. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*, 2021. Вип. 50. С. 205–212.
64. Самохіна В.А. Современная англоязычная шутка. Харьков, 2008. 356 с.
65. Самохіна В.О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США: текстуальний і дискурсивний аспекти : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04. Київ, 2010. 519 с.

66. Серл Дж. Референция как речевой акт. *Новое в зарубежной лингвистике*, 1982. В. 13. С. 179-202.
67. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність [на матеріалах сучасної газетної публіцистики] : монографія. Київ: Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. 392 с.
68. Сидоренко С.І. Манипулятивна інтерпретація як технологія перекладу речей політиків в СМІ. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*. Київ, 2017. – С. 353-359.
69. Сидорова М.О. Мовний контекст як індикатор конверсаційних імплікатур у реактивних ходах діалогічного дискурсу. *Молодий вчений*, 2016. № 7. С. 355-358.
70. Синиця А. Логіко-філософський аспект теорії «мовленнєвих актів». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*, 2008. № 607. С. 16–21.
71. Сирота Л., Радецька С. Лінгвістичні засоби досягнення комічного ефекту у текстах політичного дискурсу. *Лінгвістика*. 2018. Вип.31. С. 172-175.
72. Славова Л.Л. Мовна особистість політика: когнітивно-дискурсивний аспект, 2010. Житомир. 358 с.
73. Сушко-Безденежних М.Г. Лінгвопрагматика конституційного дискурсу Німеччини: діахронічний аспект: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Харків, 2016. 293 с.
74. Старкова Г.В. Сучасний фольклор і медіаграмотність: точки дотику. *Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи: праці 6 міжнародної науково-методичної конференції (Київ, 15 червня 2018 р.)*. Київ, 2018. С. 41-53.
75. Стеванович Р.І. Проблема гумору в політичному дискурсі. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*. Київ, 2019. С. 144-149.
76. Філатова Н.В. Гумор як засіб оптимізації психофізіологічного стану особистості. Менеджмент підприємницької діяльності. Одеса, 2020. Вип. 8. С. 207-224.

77. Храбан Т., Степаненко Е. Юмор социальных сетей во время критических ситуаций в системе адаптивных реакций. *Social Communications: Theory and Practice*. 2020. Vol. 10. С. 172-182.
78. Чорна К.В. Інфотейнмент в телемистецтві України початку ХХІ ст : дис. ... канд. мист. наук: 26.00.01. Київ, 2021. 222 с.
79. Чорновол-Ткаченко О.О. Еволюція та класифікація підходів до вивчення гумору у політичному дискурсі. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 2010. Вип. 63. С. 75-79.
80. Шарков Ф.И. Коммуникология: основы теории коммуникации. М. : ИТК «Дашков и К», 2010. 533 с.
81. Шевченко І.С. Когнітивно-прагматичні дослідження дискурсу. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. Харків: Константа, 2005. С. 105-117.
82. Шевченко І.С. Мовленнєвий акт і дискурс в когнітивно-прагматичному та історичному ракурсі. Переклад у наукових дослідженнях представників Харківської школи: кол. монографія. Вінниця: Нова книга, 2013. С. 117–134.
83. Шевчук Н.В. Особливості політичного дискурсу: зміст, функції, жанрове втілення. *Вісник ДАКККіМ. Політологія*. Вип. 1. 2013. С. 263–269.
84. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса : дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01, 10.02.19. Волгоград, 2000. 431 с.
85. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Київ: АртЕк, 1998. 335 с.
86. Щіпціна Л.Ю. Комплексна лінгвістична характеристика комп'ютерно-опосередкованої комунікації (на матеріалі німецької мови): дис. ... д-ра філол. наук. Київ, 2011. 446 с.
87. Юркова К.О. Комунікативно-прагматичні функції риторичних питань в англomовному віршованому мовленні (функціонально-прагматичний підхід). *Нова філологія*, 2014. № 65. С. 159-166.
88. Berger P.L. Redeeming laughter: The comic dimension of human experience. Berlin, 1997. 201 p.

89. Lakoff G. Don't Think of an Elephant! Know Your Values and Frame the Debate. The Essential Guide for Progressives. White River Junction, Vermont: Chelsea Green Publishing, 2004. 124 p.
90. Lynch O.H. Humorous communication: Finding a place for humor in communication research. *Communication Theory*, 2002. Vol.12. P. 423-445.
91. Test G.A. Satire: Spirit and art. Tampa: University of South Florida. 1991. 300 p.

Джерела матеріалу дослідження

92. Гумор українців: анекдоти-жарти-приколи-політика. URL : <http://surl.li/abhdp> (дата звернення: 21.05.2021).
93. Найкращий Український Гумор – Коні в Яблуках. URL : <https://www.pinterest.co.uk/pin/725712927429332411/> (дата звернення: 20.03.2021).
94. Політичний гумор і не тільки. URL : <https://www.facebook.com/gumor.plus/> (дата звернення: 26.05.2021).
95. Aaron Cogley. URL : https://twitter.com/a_cogley (дата звернення: 27.05.2021).
96. Adam “Tex” Davis. URL : <https://twitter.com/AdamTexDavis> (дата звернення: 26.05.2021).
97. Alec Sulkin. URL : <https://twitter.com/thesulk> (дата звернення: 22.05.2021).
98. Brad Paarscale. URL : <https://twitter.com/BradPaarscale> (дата звернення: 22.05.2021).
99. Eli Braden. URL : <https://twitter.com/EliBraden> (дата звернення: 22.05.2021).
100. Eugene Mirman. URL : <https://twitter.com/EugeneMirman> (дата звернення: 22.05.2021)
101. Get Vaccinated. URL : <https://twitter.com/DCJohnNorton> (дата звернення: 22.05.2021).
102. Jake Lobin. URL : <https://twitter.com/JakeLobin> (дата звернення: 22.05.2021).
103. Jan Stansen. URL : <http://surl.li/adhan> (дата звернення: 22.05.2021).

104. Simon Maloy. URL : <https://twitter.com/SimonMaloy> (дата звернення: 22.05.2021).
105. Igor Matovic. URL : <https://cutt.ly/9QgUgVr> (дата звернення: 20.05.2021).
106. NWS Birmingham <http://surl.li/adhaq> (дата звернення: 20.05.2021).
107. Louie G. URL : <https://twitter.com/LouGarza86> (дата звернення: 21.03.2021)
108. Middle Age Riot. URL : <https://mobile.twitter.com/middleageriot> (дата звернення: 29.07.2021).
109. Mikel Jollett. URL : https://twitter.com/Mikel_Jollett (дата звернення: 29.07.2021).
110. Occupy Democrats. URL : <http://surl.li/adhas> (дата звернення: 29.07.2021).
111. Patrick Davis. URL : <https://www.facebook.com/patrickdavismusic> (дата звернення: 29.07.2021).
112. Political Humor. URL : <https://www.facebook.com/politicalhumor/> (дата звернення: 22.05.2021).
113. Political Humor. URL : <https://twitter.com/politicalhumor> (дата звернення: 22.05.2021).
114. Ruthie Long. URL : https://twitter.com/nurse_ruthie (дата звернення: 22.05.2021).
115. The sociological cinema. URL : <http://surl.li/adhav> (дата звернення: 22.05.2021).
116. UnFiltered Humour. URL : <https://t.me/UnFilteredHumour> (дата звернення: 22.05.2021).
117. Sawki. URL : <https://twitter.com/Sawkitv> (дата звернення: 22.05.2021).
118. Shuah.jones. URL : <https://www.instagram.com/shuah.jones/> (дата звернення: 22.05.2021).

Довідкова література

119. Академічний тлумачний словник. URL : <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 22.05.2021)

120. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / за ред. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : 624 с.
121. Літературознавчий словник-довідник: друге видання / за ред. Р.Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Теремко, 2007. 508 с.
122. Мартинюк А.П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. 196 с.
123. Политическая энциклопедия: в 2 т. / за ред. Г.Ю. Семигина. Москва: Мысль, 2000. Т. 2. 660 с.
124. Фінансова енциклопедія. URL: <https://ua.nesrakonk.ru/> (дата звернення: 20.05.2021).
125. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/> (дата звернення: 20.05.2020).
126. English Oxford Living Dictionaries. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/> (дата звернення: 20.05.2020).
127. Urban dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/> (дата звернення: 20.05.2021).
128. Online Collins English Dictionary. URL : <http://www.collinslanguage.com/> (дата звернення: 20.05.2021).
129. Merriam-Webster Dictionary. URL : <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 20.05.2021).
130. Macmillan Dictionary. URL : <https://www.macmillandictionary.com/> (дата звернення: 20.05.2021).

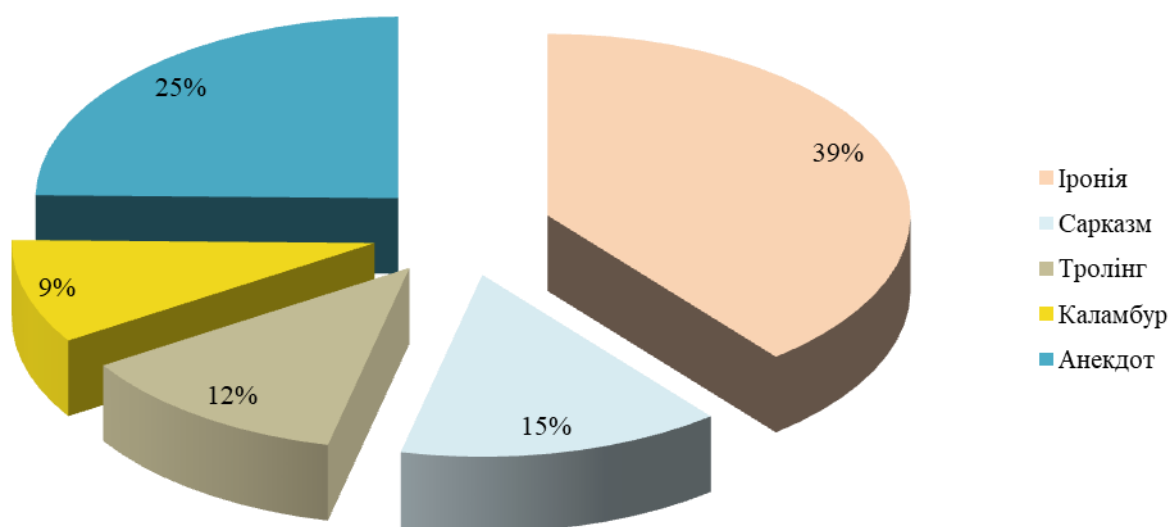
Інтернет-джерела

131. Безугла Л.Р. Теорія імплікатур: класифікаційний аспект. URL : <http://surl.li/adhba> (дата звернення: 20.05.2021).
132. Безугла Л.Р. Імплікатура як гумористичний пуант німецькомовного анекдоту. URL : <http://surl.li/adhbd> (дата звернення: 27.07.2021).
133. Марко Рубіо обіцяє нове американське століття. URL : <http://surl.li/adhbf> (дата звернення: 20.05.2021).

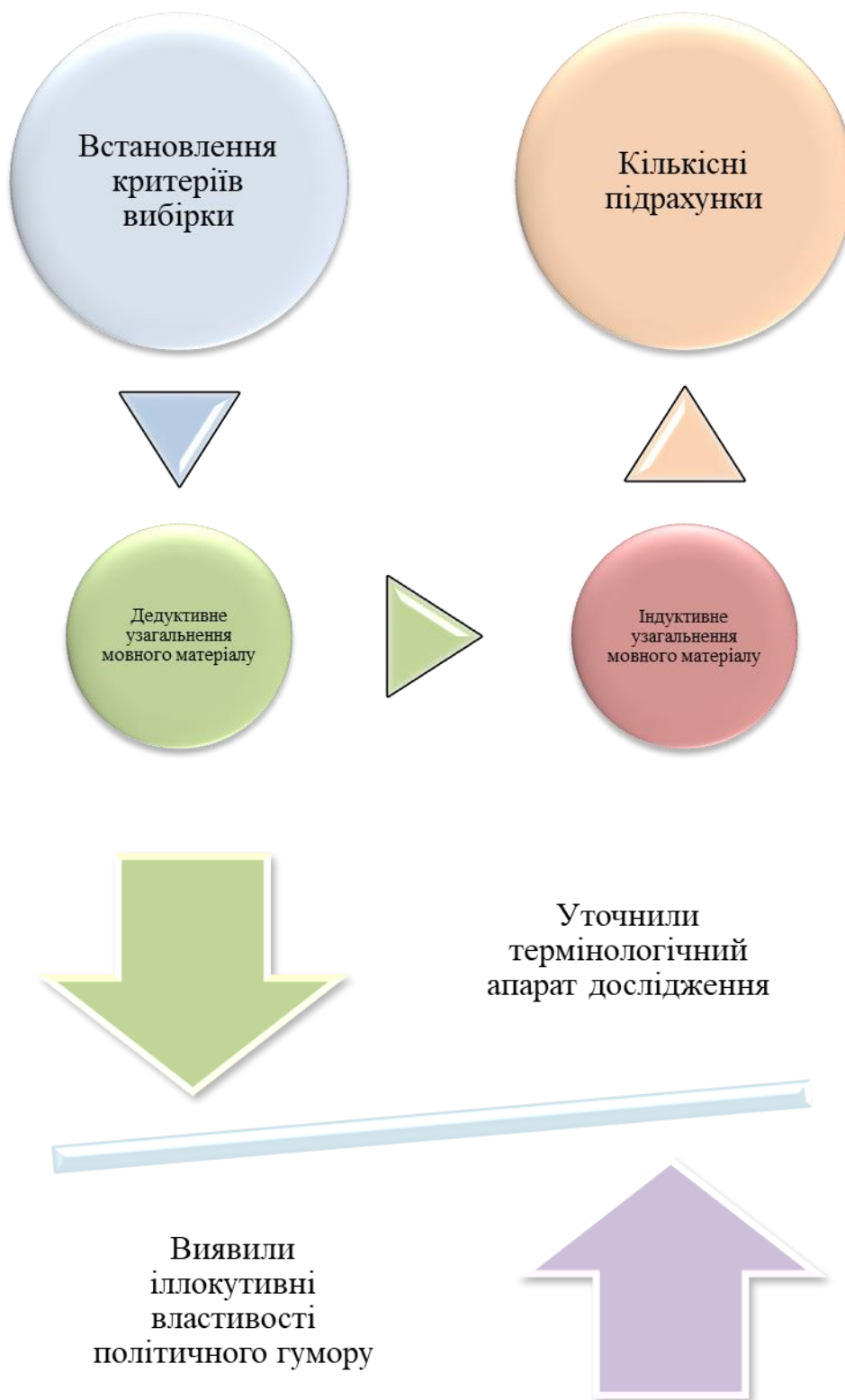
134. Плетенецька Ю.М. Дискурсивні засоби створення комічного в кінокомедіях «дім Великої Матусі» і «Доктор Дулітл». URL : <http://surl.li/adhbp> (дата звернення: 20.05.2021).
135. Стало відоме ім'я наступного держсекретаря США. URL : <http://surl.li/adhbo> (дата звернення: 20.05.2021).
136. Трамп змінив курс «Дориана» і «направил» его на Алабаму – над президентом все смеються, а он отбивается котиками. URL : <http://surl.li/adhbg> (дата звернення: 23.04.2021).
137. CNBC: Stock Markets, Business News, Financials, Earnings. Bernie Sanders is saying 'millionaires' less often, one way his 2020 message has changed. URL: <http://surl.li/adhbi> (дата звернення: 20.05.2021).
138. Mid-terms 2018: When an attack ad is a vote decider. URL : <http://surl.li/adhbk> (дата звернення: 20.05.2021).
139. Our Cockwomble-in-Chief. URL : <http://surl.li/adhbl> (дата звернення: 20.05.2021).
140. Time. Here Are All the Books Hillary Clinton Name-Drops in Her New Memoir. URL : <http://surl.li/adhbm> (дата звернення: 20.05.2021).

ДОДАТКИ

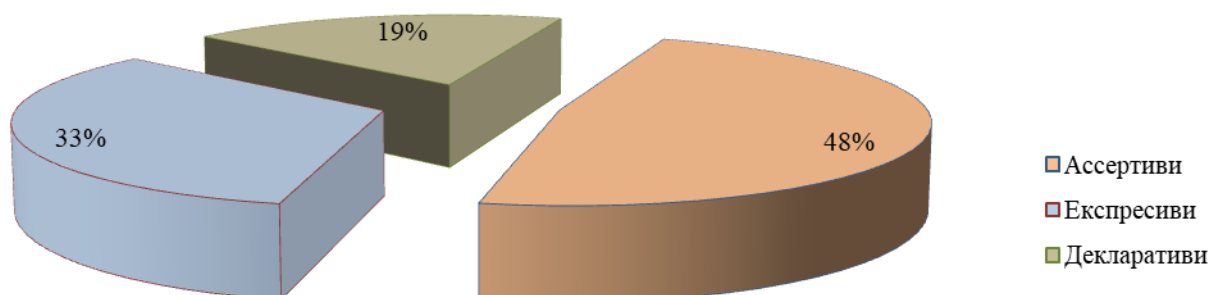
**Стилістичні прийоми творення комічного у політичному дискурсі
американських соціальних мереж**

Візуальне представлення основних методологічних етапів роботи

**Частотність використання мовленнєвих актів гумористичного типу
в політичному дискурсі**

Зразки використання мовленнєвих актів у соціальних мережах

№	Мовленнєвий акт	Приклад
1	Ассертив	<i>Every Trump sentence has words. Sometimes three words. Or two. And they're great sentences. Terrific sentences. That I can tell you. Believe me. They're great. With the best words. Terrific repeated words. Not very big words. Every Trump sentence has word.</i>
2		<i>I called Kevin McCarthy's office asking to make an appointment to talk with the congressman about my blood pressure. They told me that the congressman wasn't qualified to give medical advice and that I should call my doctor. So I asked them to stop giving advice about vaccines.</i>
3		<i>Cruz read the Constitution to a group of high schoolers. But he read it in a tone as if explaining it to pre-schoolers.</i>
4		<i>Donald Trump took the stage in the auditorium and had the Bible as his book of choice. Spent 30 minutes talking about how he was the best reader, how he was going to be so good at reading their heads would spin, that no one could read like him, that Rubio sweats while reading and Hillary steals books from innocent kids. He then left the stage without reading.</i>
5		<i>Rubio read a book to a group of immigrant children but then asked them not to tell anyone that he read to them. He told the press that he never read any books.</i>
6		<i>Sanders read Robin Hood to a group of middle</i>

		<i>schoolers. Halfway through he started ranting about millionaires and billionaires and left the room.</i>
7		<i>Agent Orange knows lots of words. Fortunately for him, his lexicon is comprised primarily of monosyllabic examples of bigoted vituperation designed to foment his ignorant target audience into committing acts of mindless violence. Of course neither he nor his minions would have a clue as to what was just written.</i>
8		<i>Biden tripped going up the stairs? Cool. Wake me up when he tries to change the path of a hurricane with a sharpie.</i>
9		<i>Voting for Hillary is like letting Casey Anthony watch your kids because she's not guilty.</i>
10		<i>To be honest, it's not appropriate for all the Democrats to gang up on Elizabeth Warren the day after Indigenous Peoples Day.</i>
11	Експресиви	<i>Politicians and diaper have one thing in common. /the should both be changed regularly and for the same reason.</i>
12		<i>Obama and Tramp's combined IQ is the same as Obama's.</i>
13		<i>I don't blame ALL politicians for the mess we're in ... just Republicans and Democrats.</i>
14		<i>I couldn't make up a better example of an irreparably damaged justice system than "the president was mad so therefore no crime".</i>
15		<i>My Mom's Mother's Day advice... "If you have nothing to say...say it on Twitter...to Ted Cruz".</i>

16		<i>Barack Obama has a Grammy, an Emmy, a Nobel Prize, 2 terms as President, a Twitter account, and 2 hugely successful websites. Donald Trump has 2 impeachments, 2 active criminal investigations and 1 failed blog.</i>
17		<i>Trump has lost election so many times, he might have erectile dysfunction</i>
18		<i>To teach my family about the election I left them vote for dinner. They voted for pizza / Then I made tacos for dinner because your vote doesn't matter.</i>
19		<i>The government is corrupt on every level but don't worry the government will investigate itself and tell you what really happened.</i>
20		<i>Despite losing spectacularly, Donald Trump is still popular among morons, idiots, nincompoops, imbeciles, birdbrains, dunderheads, numskulls, nitwits, dullards, simpletons, buffoons, boobs, twits, clods, dolts, oafs, dopes, schmucks, schnooks, stupid people and Republicans.</i>
21		Декларатив
22	<i>Every college socialist should be encouraged to live under a Marxist regime for 6 months</i>	
23	<i>Every capitalist should try living under \$7.25/hour minimum wage in the USA for 6 month</i>	
24	<i>As if we needed it, the Delta variant is further proof that nothing will ever be so bad that Republicans can't make it worse.</i>	
25	<i>So the government wants us to drive on the "right"</i>	

		<i>side of the road? Why? So they can know where we are at all times?? I'm not a sheep. Car accidents are a hoax. I've never been in one. PS in England they drive on the left side and they seem to be alive.</i>
26		<i>Let me get this straight, America. You terrorize and enslave an entire race for over 300 years. Ban them from your privileges for the next 100 years. Fill two thirds of your prison cells with them until today. And you're angry when they don't applaud your history</i>
27		<i>I want to live in a world where both options for President are actually good and we could argue over which is one is better instead of which one is worse</i>
28		<i>Our American constitutional republic is designed so that you as an individual can pursue your own idea of what utopia is...Socialism / Communism forces you to pursue their idea of what utopia is, whether you like it or not</i>
29		<i>Regardless of who you support this coming November – please try to be condescending and assume the worst of everyone you disagree with</i>
30		<i>I thought I was watching the democrat debate, but it turned out to be the Muppets</i>

Приклади використання візуальних матеріалів на позначення тригера імплікатури у соціальних мережах

 Chris Silber
September 7 at 12:16pm · 🌐

America has had presidents since 1789. That's 227 years. For 219 straight years, white men had the job. 43 of them. If you want equality and you're a white man - stay out of the race for the next 100 years.

   3.8K 40 Comments 944 Shares

 Like Share

 Elise Stefanik ✓ @EliseStefanik · Jul 30, 2021

Today's Anniversary of Medicare & Medicaid reminds us to reflect on the critical role these programs have played to protect the healthcare of millions of families. To safeguard our future, we must reject Socialist healthcare schemes.

 The Post-Star ✓ @poststar

In 1965, President Lyndon B. Johnson signed a measure creating Medicare, which began operating the following year, and more events that happened on this day in history. poststar.com/news/archives/...

 Max Kennerly ✓ @MaxKennerly

Absolutely! And the ONLY way we can truly reject Socialist healthcare schemes is by ensuring EVERYONE can enroll in the not-Socialist Medicare & Medicaid programs. We can call it "Medicare For All."

Thank you! 🇺🇸👍

8:00 PM · Jul 30, 2021

 Jake Lobin @JakeLobin

ONCE AGAIN, TO BE CLEAR...

Bin Laden didn't fly the planes. But he was guilty.

Charles Manson didn't kill anyone. But he was guilty.

Hitler didn't operate the gas chambers. But he was guilty.

Donald J. Trump didn't storm the Capitol. BUT HE **IS** GUILTY.

[#TrumpsTheHitman](#)

11:25 PM · Jul 27, 2021

 Middle Age Riot @middleageriot

As if we needed it, the Delta variant is further proof that nothing will ever be so bad that Republicans can't make it worse.

6:06 PM · Jul 29, 2021

 Occupy Democrats ✓ @OccupyDemocrats

Not only is Joe Biden your President, but he's also Donald Trump's President.

8:05 PM · May 30, 2021

15.1K 160 Share this Tweet

870 ⚡ See the latest COVID-19 information on Twitter

 Louie G 🇩🇪🇺🇦🇺🇸 @LouGarza86

Biden tripped going up the stairs? Cool. Wake me up when he tries to change the path of a hurricane with a sharpie.

1:43 PM · Mar 21, 2021

10.6K 253 Share this Tweet

 Sawki @Sawkitv

I want to live in a world where both options for President are actually good and we could argue over which is one is better instead of which one is worse.

11:50 PM · May 28, 2021

2 Share this Tweet

**Схематичне поле термінологічного апарату дослідження
політичного гумору у соціальних мережах**

